

Alternativ Stads historia, organisation och ideologiska inspiration.

Intitativtagare och sammanställare: Staffan Wrigge.

Bidrag, kommentarer eller tips: Göran Folin, Birgitta Henriksson, Jonas Hugosson, Erik Lundqvist, Sofia Strohl, Pär Wetterroth, Jan Wiklund, Staffan Wrigge m.fl.

Sammanfattning

Här presenteras Alternativ Stads historia åren 1969-1999. Historiken har formen av en rak berättelse med inflikade kommentarer om ideologi, organisationsform, konflikter och samarbete med andra rörelser och annat. Avslutningsvis ger vi några glimtar av forskningen om byalag, aktionsgrupper och alternativrörelsen. Vi skriver också en del om den urbana ideologi som påverkat oss, och förhållandet till den traditionella vänstern. Historiken är nedskriven åren 1997-1999 med avslutande kommentarer och korrigeringar i december 2000, december 2001 och januari 2003.

Uppmaning

Vi välkomnar konstruktiva synpunkter och dito kritik. De kan lämpligen sändas till Historikgruppen, [Alternativ Stad](#), Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm.

Ett motto:

" All strävan till demokrati bygger på antagandet att människan är en verksamhetslysten varelse. Inte bara så att hon drivs av nöden eller frestas av utsikten att omedelbart få tillfredsställa olika begär. De demokratiska förhoppningarna utgår från att hon känner lust vid att fatta beslut, att ta på sej ett ansvar, att överhuvudtaget påverka de olika förhållanden under vilka hon lever."

Ur boken "Efter Välfärdsstaten" av Ernst Wigforss, Framtidens bokförlag, 1956.

Alla rättigheter rörande denna skrift tillkommer Alternativ Stad

Innehåll

1. Varför tala om Alternativ Stad? Vilka är vi? En allmän beskrivning.

2. Att skriva sin egen historia och inte överlåta åt andra att göra det.

3. Alternativ Stads "barndomsmiljö" & ideologiska inspiration.

3.1. Ideologisk bakgrund och föregångare.

Provierörelsen.

Byalagen.

Kultur- och värdekonservativa influenser.

Arvet från den frihetliga rörelsen.

Sextiotalsvänstern.

FNL-rörelsen.

3.2. Senare ideologiska influenser.

Folkrörelsearvet.

3.3. Vår och våra motståndares syn på demokrati.

3.4. Vad vi ideologiskt står för i dag. Vårt program (se avsnitt 7).

3.5. Våra metoder.

4. Hur vi organiserade oss och hur vi fungerar i dag.

4.1. Den historiska situationen.

Ingen styrelse.

Viktiga beslut togs på stormöten och veckomöten.

Ingen medlemsavgift.

Många smågrupper.

Ekonomigruppen vårt ansikte mot myndigheter.

4.2. Dagens situation.

Något stramare organisation, men fortfarande ingen styrelse.

5. Vår historia. Vad vi gjort. Kronologisk framställning.

5.1. Sextio- och sjuttioalet.

Hur vi kom igång och hur vi blev bemötta.

Striden om saneringen av nedre Norrmalm.

Almstriden.

Striden om regionplan 70.

FN-konferensen i Stockholm 1972.

Energipolitiken och Alternativt Samhälle.

Samröre med byalagen i Stockholm.

Kamp mot massbilism för kollektivtrafik, cyklism och fotgängarmakt.

Diverse ockupationer. Striden om bostadspolitiken.
Stockholms- och miljöpartiet.
Diverse smågrejor.
Klara Papper, Radio Klara och annan publicistisk verksamhet.

5.2. Åttiotalet.

Politiseringen av stadsrummet.
Folkrörelseideologien kommer in.
Medlemmar i Miljöförbundet 1983.
Ungdomsaktionen för Europas skogar.
Internationell orientering.
Kampen mot massbilismen fortsätter.

5.3. Nittiotalet.

Arbete med att bilda opinion mot Dennispaketet.
Ett förnyat socialt engagemang.
Marschen mot arbetslöshet
Alliansen för arbete.
Amazonasturnéen.
Motstånd mot EU.
Samgåendet med Jordens Vänner.
Alternativ Guidning.
Något om våra lokaler och hur de använts/används.
Vi arbetar för en motoffentlighet.
Några aktivistprofiler under åren.

[6. Vad vi gör i dag.](#)

6.1. Hållbart Stockholm.

6.2. Arbete med arbetslösheten och systemkritisk verksamhet..

6.3. Fortsatt motstånd mot massbilismen.

6.4. Kritik av och information om MAI-avtalet.

6.5. Medverkan i nätverket Stockholm - inte till salu.

[7. Framtiden. Vart går Alternativ Stad?](#)

7.1. Amsterdamäventyret och internationalismen.

7.2. Att förbli på torget bland vanligt folk.

7.3. Ingen hjälpreda åt staten.

7.4. Vårt program.

7.5. Vår syn på demokrati och traditionell politik.

Bilaga:

[Något om sociala rörelser och forskningen om dem \(oss\).](#)

Allmänt om sociala rörelser och forskningsläget.

Något om forskningen om alternativrörelsen speciellt i Stockholm.

[Vänstern och det "urbana rummet"](#)

[Avslutande kommentarer. Efterord.](#)

[Kompletterande litteraturlista](#)

1. Varför tala om Alternativ Stad? Vilka är vi? En allmän beskrivning.

Alternativ Stad är en stadspolitisk organisation och aktionsgrupp som arbetar med stadens utformning och stadslivets innehåll. Man kan också beskriva oss som en urbant inriktad ekologisk och social rörelse. Vi är alltså inte en renodlad miljögrupp. Detta gör att vi ibland hamnar i konflikt med de miljögrupper som har en renodlad naturvetenskaplig inställning till miljöproblemen och tror att det finns tekniska lösningar på dem alla. Miljöproblem är ofta sociala problem i grunden. Förhållandet till dem som tycker att vi bara bör syssla med miljöfrågor i snäv bemärkelse blir lätt frostigt. Vi är inget parti men sysslar ändå med sådant som demokrati, stadsplaneringsfilosofi och bostadspolitik.

Alternativ stad grundades 15/2 1969 och är på många sätt ett barn av det anti-auktoritära sextioalet.

2. Att skriva sin egen historia och inte överlåta åt andra att göra det.

Det är viktigt för en grupp som Alternativ Stad att ha en klar bild av sin egen historia. Eftersom vi varit kontroversiella så finns det ett behov hos etablissemangen att etikettera och stoppa in oss i fack. Vi har blivit både demoniserade och ihjälgladdade. Man har m.a.o. försökt att både ut- och indefiniera oss. Helt klart är det också så att olika partier och grupper som uppstått efter 1969 på olika sätt försökt utnyttja oss eller ta ifrån oss vår insats och gärning.

Genom åren har det skrivits en hel del uppsatser och avhandlingar om oss. Arkitekter, statsvetare, sociologer, etnologer och andra har rotat i våra arkiv och intervjuat oss. De har var och en för sig haft sina teser som vi inte alltid har ställt upp på. Efter almstriden försökte en forskargrupp på uppdrag av Stockholms arbetarekommun att kartlägga oss.

Många människor, sannolikt långt över tiotusen, har genom åren på olika sätt varit aktiva i eller haft närmare kontakt med Alternativ Stad. Antalet deltagare i aktioner, demonstrationer

och manifestationer måste räknas i sexsiffriga tal. De har alla bidragit till vår historia och till myten om oss.

Det är viktigt att vi sätter vår historia på pränt nu medan de flesta som varit aktiva hos oss fortfarande är i livet och kan berätta.

3. Alternativ Stads "barndomsmiljö" och ideologiska inspiration.

3.1 Ideologisk bakgrund och föregångare.

Vår bakgrund är brokig. Vi är påverkade av en mängd rörelser och idéer. Att vi överlevt beror väl främst på att vi har haft ett gemensamt tema: Staden. Det är ett närmast outtömligt ämne. Vår vilja att överleva i den, att förbättra den och bevara dess särart har varit starkare och viktigare än den ideologiska renlärigheten. Vi har snarare varit en rörelse än en lära.

När vi ser bakåt urskiljs som sagt en mängd influenser. En direkt föregångare till oss var den s.k. Provierörelsen. Den var aktiv i Stockholm åren 1966 och 1967. Närmast kom den från Holland men fanns nog också i Danmark och Tyskland, där förklädd som alternativrörelse. I Holland kallade de sig "Provo". När rörelsen kom till Stockholm döptes den om till Pro Vie, m.a.o. för livet. Den var klart anarkistisk inriktad även om den aldrig tog ett sådant program. Det var den för anarkistisk för. Provierörelsen genomförde ett antal uppseendeväckande direkta aktioner. De klottrade cancer över cigarettreklamen och pekade på engångsraseriet genom att leverera tiotusen engångsglas till riksdagens entré. De kämpade också för nolltaxa i tunnelbanan och levde som de lärde. Bland mer spektakulära aktioner kan nämnas jenkadans i massformat i Kungsträdgården.

"I sin samhällssyn betonade Provie frågor om miljö, rättvisa, individens frihet, och var för en radikalisering av demokratin. Men provie var inga revolutionärer, de gjorde symboliska aktioner riktade till förändringar i det rådande parlamentariska systemet. Provie kom ofta med konkreta förslag till förändringar inom det rådande systemet." (Citatet är från ett arbete av Rijota Kasamatsu. Se avsnitt 8.)

Rörelsen gjorde självmål genom att önska livet ur fler poliser efter ett s.k. polisdrama och genomförde en storstilad begravning av sig själv. Den ägde rum 17:e september 1967. Exit provie.

Provierörelsen är även kortfattat beskriven i boken om Mods av Urban Nilmander och Kenneth Ahlborn (Ordfront GALAGO 1998, pp. 19-20). Den holländska provorörelsen efterföljdes av kabouterörelsen (kabouter = "tomtenisse"). Den var ett tag representerad i Amsterdams kommunfullmäktige. Roel van Duyn f.d. provo och en förgrundsgestalt i kabouterörelsen skrev ner sina tankar (filosofi) i boken "De boodschap van een wijze kabouter" på svenska "Budskap från en vis tomte" utgiven 1971 på Prisma förlag. Den utvecklar Peter Kropotkins (samhälls)filosofi.

I Stockholm uppstod byalagsrörelsen det berömda året 1968. Det var i samband med bråk om parkleken i Vasaparken. Vasasta'ns byalag bildades då och följdes under de kommande tio

åren av en mängd liknande föreningar. Vi kan nämna byalagen i Kungsholmen, Brunkeberg, Söder, Årsta, Bagarmossen, Trekanten och Älvsjö. Erfarenheter från alla dessa grupper systematiserades av Aktion Samtal sedermera Arkiv Samtal. Alternativ Stad hade god kontakt med byalagsrörelsen under ca tio år. Som mest fanns det tjugofem byalag i sta'n.

Under den långvariga striden om saneringen av Nedre Norrmalm märktes i den stadspolitiska debatten en kultur- och värdekonservativ gruppering. Föreningen Stadsmiljögruppen grundades 1962. Dess, ofta mycket kunniga, herrar hade dock inte som central ambition att "synas på gatorna" (de föredrog andra metoder), varför de aldrig fick så stor politisk betydelse. Man får dock komma ihåg att bebyggelsen på Mariaberg räddades av individer i Stadsmiljögruppen, främst Erik Lundqvist genom boken Mariaberget (1965). Gruppen gjorde också en alternativ stadsplan för området. Några av Alternativ Stads mer aktiva medlemmar hade "gått i skola" i Stadsmiljögruppen. Den lades ner 1995 och efterträddes av stiftelsen "Stolta Stad" som kan ses som en fortsättning på Stadsmiljögruppen och övertog den gruppens tillgångar.

En konservativ gruppering fanns också med i Alternativ Stad från starten 1969 som tendens under parollen Rädda Stockholm. Själva namnet var dock en uppfinning av ett gäng arkitekter och konststuderande som fick i uppdrag att göra en utställning om City 67 och efterhand blev öppet kritiska till planen. Efterhand förlorade den i inflytande i Alternativ Stad.

Alternativ Stad hör politiskt till alternativrörelsen, en gren av den anti-auktoritära vänstern. Provierörelsen, nyss nämnd, kan också sägas höra till denna inriktning. I Stockholm märktes denna gruppering på många sätt i slutet av sextioalet. Man slogs för allaktivitetshus (t.ex. gjordes försök att bevara gasklockan vid Sabbatsberg). Dessa försök fortsatte då vi ville förändra ungdomsverksamheten på Gamla Brogatan till allaktivitetshus. Andra sätt som denna rörelse visade sig på var Alternativ Jul samt Stoppa tonårsmässan (hösten 68).

Alternativrörelsen var intresserad också av andra frågor än "miljön" - den hade t.ex. sociala ambitioner. Boendefrågan diskuterades mycket. Många aktivister bodde i kollektiv och erfarenheter därifrån var bra att ha vid ockupationen av Mullvaden. Det kollektiva boendet var under flera år populärt. Bidragande till detta var förstås att det var billigt att bo på det sättet. I slutet av sextioalet hindrade aktivister i Alternativ Stad i två år rivningen av ett f.d. pensionärshem på Norrbackagatan där de bodde på s.k. rivningskontrakt.

Rent anarkistiska tendenser fanns i Alternativ Stad några år kring decennieskiftet sextionio/sjuttio. Våra kontakter med den syndikalistiska rörelsen har varit mer frekventa. Syndikalister har då och då arbetat med i Alternativ Stad. Dessa kontakter var bra att ha då vi genomförde arbetslöshetsmarschen i Sverige i maj 1997 tillsammans med många andra organisationer bl.a. Sveriges Arbetslösa Kvinnor.

Vi är förstås påverkade av sextiotalsvänstern. Den sysslade bl.a. med att problematisera och bredda demokratin. Den stödde sig mer på den unge, humanistiske Marx än på den vetenskaplige. Sextiotalsvänstern var ofta anti-auktoritärt inriktad (men hemska undantag fanns), intresserad av demokratiska experiment och inte så benägen att grunda små sekter med hård disciplin och stora ambitioner som sjuttiotalsvänstern. Bland dess övriga profeter kan nämnas Herbert Marcuse och André Gorz. Eftersom den sistnämnde också tog upp ekologiska frågor så lästes han även av miljörörelsen. Andra författare (filosofer) som vi i Alternativ stad läste och diskuterade var Murray Bookchin, speciellt hans böcker om staden, samt Peter Kropotkin framför allt "Ömsesidig Hjälpen" som bl.a. behandlar förhållanden i den medeltida

staden. En annan ideologisk inspiratör var den amerikanska aktivisten Saul Alinsky vars "Rules for radicals" cirkulerade.

En rörelse som påverkade en hel generation var FNL-rörelsen i Sverige. (DFFG). Den blev efter hand infiltrerad av KFML (SKP) men han i alla fall med att visa att politiskt basarbete lönar sig. Den tog ifrån de politiska partierna monopolet på politiskt opinionsbildning och röjde på så sätt vägen för många rörelser. Den kom igång åren kring 1965.

Den auktoritära delen av vänstern försökte flera gånger få inflytande i Alternativ Stad men gav upp eftersom det inte fanns något centrum att erövra.

Den nya kvinnorrörelsen i slutet av sextioalet inspirerade många kvinnor att göra insatser i byalagen och övriga alternativrörelsen. Den amerikanska vänstern "the new Left" var en stor inspirationskälla för många aktivister.

En intressant källa om den tidiga alternativrörelsen finns i "Almarna - En studie i opinionsbildning" utgiven av 1973 (se även avsnitt 8.2). Författarna var R. Bernow, L. Carpelan, A. Wikman samt T. Österman. De fick pengar för sin studie från Stockholms Arbetarekommun (20.000:-) samt Beredskapsnämnden för Psykologiskt Försvar (13.500:-) för att kartlägga Alternativ Stad.

3.2 Senare ideologiska influenser.

Åttiotalet var en period av eftertanke för Alternativ Stad. Luften gick ur många aktivister efter omröstningen om kärnkraft. Vi stannade upp och började fråga oss vilka vi var och i vilken tradition vi egentligen hörde hemma. Det blev naturligt att börja studera folkrörelsetraditionen. En studiegrupp inom Alternativ Stad ägnade sig i många år på åttiotalet åt den nordiska folkrörelsetraditionen. Dessa studier har sedan fortsatt och resulterat i flera seminarier, pamfletter och böcker t.ex. "det globala folkrörelsesystemet" (förf. Jan Wiklund). Denna inriktning har emellanåt feltolkats till att vi har gått och blivit "sossar". Detta eftersom "sossarna" har blivit så förknippade med begreppet folkrörelse. Men vi känner oss inte bara besläktade med den tidiga arbetarörelsen utan fast mer med en mängd folkliga uppror mot förtryckande strukturer. Vi är i dag att likna vid ett träd som sitter fast i den svenska myllan med tre stora rötter - miljörörelsen, alternativrörelsen och folkrörelsetraditionen.

3.3 Vår och våra motståndares syn på demokrati.

Demokratin kan studeras och diskuteras på många sätt. Den har faktiskt både form och innehåll även om det i många år har varit populärt att mest uppehålla sig vid formen ("i demokratisk ordning fattade beslut"). Innehållet kan sägas utgöras av våra medborgerliga fri- och rättigheter eller i högtidligare sammanhang våra mänskliga fri- och rättigheter som de ges av FN-stadgan av 1948. Dessa våra rättigheter är frukten av många decenniers kamp och är verkligen inte något som vi erövat en gång för alla. Inom EU vill auktoritära och elitistiska krafter minska demokratins omfattning och reducera dess innehåll. De demokratiska fri- och rättigheterna är vår livsluft utan dem vore vi förvisade till en underjordisk tillvaro.

Man kan nästan fatta vilka beslut som helst i demokratisk ordning. T.ex. bestämdes det svenska tvångssteriliseringprogrammet på trettioalet i god demokratisk ordning. Sverige var t.o.m. tidigare ute än Tyskland med sitt rasbiologiska institut. Att ett beslut är fattat i demokratisk ordning innebär inte självklart att det måste respekteras. Till detta finns många anledningar. En är att "frågor" ofta i praktiken är avgjorda, av aktörer i stat och näringsliv, innan de når de beslutande församlingarna som då har som enda funktion att ge redan fattade beslut en legal och legitim karaktär. En annan är att beslut som borde fattas inte blir av eller att vissa frågor aldrig kommer upp på dagordningen därför att inriktningen inte är den "rätta". Det är ofta massmedia och näringsliv som sätter dagordningen.

Den moderna socialdemokratiska uppfattningen verkar vara att demokrati är en form som kan fyllas med nästan vilket innehåll som helst. Den nyliberala siktar till "nattvåktardemokrati" d.v.s. så litet demokrati och så mycket ägarmakt som möjligt men också att statens auktoritet återupprättas.

De medborgerliga fri- och rättigheterna kan när som helst, med hänsyn taget till vissa procedurer (formen), inskränkas i god demokratisk ordning. Sverige kan upphöra att vara ett självständigt land bara man fattar ett sådant beslut. Och efter detta skall man, enligt formalisterna, rätta och packa sig annars är man antidemokrat.

Alternativ Stad hyllar väl nästan den motsatta uppfattningen. Demokratin är ett ganska givet innehåll som kan uppträda i väldigt många olika former. Svensk, schweizisk och amerikansk demokrati är väldigt olika till formen. Innehållet i demokratin bör dock vidgas vartefter åren går. Den utvecklas bäst genom de mångas aktiva deltagande.

En intressant indelning av demokratin gjordes av de gamla sossarna. De talade om politisk-, social- och ekonomisk demokrati. Av dessa delar hyllar de väl numera bara den politiska (representativa) demokratin. Den sociala -- eller om man så vill, den civila -- demokratin uppfattas väl mest som en illvillig konkurrent. Det är den del av demokratin som finns i föreningslivet i det civila samhället. Denna del bör enligt vår uppfattning växa till.

Tankar på ekonomisk demokrati upplevde en kort blomstringsperiod på sjuttioalet i samband med Meidner-Rehns löntagarfonder. Dessa begravdes senare i tystnad av de borgerliga. Begravningen föregicks av diverse oväsen i samband med många s.k. 4:e oktober demonstrationer. Somliga sossar verkade lättade.

3.4 Vad vi ideologiskt står för i dag. Vårt program.

Alternativ Stad har haft åtminstone tre program. Ett nytt är under utarbetande. Men en hel del förslag i det har mött motstånd. De anses vara för vittomfattande. Det finns också folk som sympatiserar med politiskt radikala partier och helst ser att Alternativ Stad blir en ensidig miljöorganisation med ett snävt program.

3.5 Våra metoder.

Vi har några gånger blivit uppmärksammade för att vi använt okonventionella eller utomparlamentariska metoder. Det kan handla om sådant som direkt aktion (husockupationer, gatublockeringar samt s.k. civilt motstånd som vid almstriden) men även olika former av gatuteater och andra speciella demonstrationsformer - olaga affischering och grafittimålning samt sådant som maratocyklingen runt Sergels torg våren 1996.

Vad pressen tyvärr inte skriver om är att vi också använder mer konventionella (politiska) metoder som att dela ut flygblad, skriva insändare och debattartiklar, göra utställningar och uppvaktningar, anordna seminarier och vanliga demonstrationer samt apellmöten. Vilka metoder man använder (kan använda) beror så klart på situationen. Det är fel att programmatiskt avhända sig möjligheten att någon gång, när läget är det rätta, använda okonventionella metoder, som inte har statsmaktens, partiernas och det övriga etablissemangets gillande. Det är viktigt att ha eller få opinionen på sin sida.

Vi vänder oss hellre till gemene man på gatan än till myndigheter men drar oss som nämnt inte för att vända oss till dem om det gagnar oss.

4. Hur vi organiserade oss och hur vi fungerar i dag.

4.1 Den historiska situationen.

Alternativ Stads form var från början frihetlig. Vi hade stormötesdemokrati med regelbundna möten både i vår lokal på Bryggargatan 8 (s.k. arbetsmöten) och på Moderna Museet. Till de senare mötena kallades folk genom flyglarmet som då för tiden ljöd från hustaken den första måndagen i månaden. Dessutom hade vi ett tag speciella informationsmöten för allmänheten. Vi hade från början inte ens medlemmar utan liknade mest ett torg dit medborgarna kallades (kom) för att dryfta gemensamma angelägenheter. Av somliga forskare har vi beskrivits som radikaldemokratiska.

Vår enda eftergift mot myndigheter och det etablerade samhället var vår ekonomigrupp som var vårt ansikte mot myndigheter och i juridisk mening var det den som var Alternativ Stad. Arbetet var organiserat i flera små arbetsgrupper som kom och gick vartefter behoven ändrades. I myndigheternas ögon var vi en tillfällig opinionsgrupp med förmåga att ställa till bråk. Vår ekonomi byggdes upp av gåvor, insamlingar och försäljning.

4.2 Dagens situation.

1983 gick Alternativ Stad med i Miljöförbundet. Då blev vi medlemsorganisation med medlemsavgift. Under åttiotalet laborerade vi ett tag med en styrelse (egentligen en samordningsgrupp med sex personer) men eftersom det inte fungerade återgick vi till stormötesmodellen. Vi har medlemsmöten c:a åtta gånger om året och så ett årsmöte vanligtvis i början av året. Mellan medlemsmötena finns en samordningsgrupp med rättighet att yttra sig för Alternativ Stad. Den består av tre personer. Allt arbete sker i olika arbetsgrupper. De godkänns först av medlemsmötet efter att gruppen presenterat sina

förväntade utgifter och allmänna inriktning. Ekonomigruppen har nu som då en stark ställning. Den redovisar den ekonomiska situationen två gånger om året. Slutredovisningen sker i samband med årsmötet då gruppen (kan) beviljas ansvarsfrihet. Numera granskar två revisorer gruppens redovisning.

5. Vår historia. Vad vi gjort. En kronologisk framställning.

5.1 Sextio- och sjuttitalen.

Hur vi kom i gång och hur vi blev bemötta.

Alternativ Stad bildades formellt den 15/2 1969 då namnet antogs. Platsen enligt somliga var Cafe Mejan vid Rödbodtorget men andra förslag finns. Flera av de människor som grundade Alternativ Stad hade varit med om Alternativ-Jul-firandet på Konstfack julen 1968 och i sex andra lokaler i innersta'n och förorterna. Grupperna kring dessa utgjorde ett tag lokalgrupper i Alternativ Stad och ombildades sedan till byalag. De deltagande var kulturradikaler och socialt engagerade av olika slag oftast med vänsterperspektiv. Folk från Ny Gemenskap firade och firar sin egen Alternativ Jul. De kan beskrivas som radikala humanister. Ytterligare en konstellation människor kan urskiljas vid bildandet - ett grupp arkitekter och konststuderande som fick i uppdrag att presentera City 67 (en stadsplan) för allmänheten. De blev efterhand alltmer kritiska till planen och deras utställning refuserades. De började då varna folk för konsekvenserna av City 67. De och likasinnade kallade sig för Rädda Stockholm. Detta namn appellerade speciellt till värde- och kulturkonservativa människor.

Vad namnet beträffar kan man säga att det låg i tiden. Förutom Alternativ Jul och Alternativ Handel fanns det Alternativmässor och Alternativa Musikfestivaler. Detta innebar att man inte bara kritiserade en företeelse utan med egna förslag eller handling skapade alternativ till det etablerade. Några människor föreslog rent av det längre syftande namnet Alternativt Samhälle. Detta namn dyker senare upp under vår historias gång. Alternativrörelsens stora tid var sjuttioalet med bl.a. Lucasarbetarnas i England alternativa produktion.

Vi blev bemötta med misstänksamhet speciellt från socialdemokraternas och högerns sida. Sossarna ogillade det frihetliga inslaget samt betraktade oss som en potentiell politisk motståndare. Det fanns de i Alternativ Stad som faktiskt ville ställa upp i kommunalvalet 1970. En då för tiden känd moderat läxade en gång upp oss, vid ett protestmöte om rivningar, och hävdade att han var vald och hade rätt att göra "som han ville fram till nästa val". En person som tillhörde "tokhögern" hoppade på oss i Radion och ansåg att vi var styrda från Moskva eftersom vi tagit emot kontorsutrustning från dåvarande VPK. Vi bemötte honom i OBS kulturkvarten. Beskyllningarna och smädeorden var både många och fantasifulla (också från vår sida). Vi har sålunda blivit kallade "gatans parlament", "anarkistiska våldsverkare", "kryptokommunister", "byegoister", "fascister", "småborgare" (sic!), samt "ögonblickets lumpna skara".

Eftersom vi ofta kom i konflikt med sossarna så backades vi ibland upp av den borgerliga pressen. Vi hade lätt för att komma till tals fr.a. i D.N. som då var en vänsterliberal tidning. Man kan säga att vi ibland användes av det borgerliga lägret som slagträ mot sossarna. De senare förknippade oss också, speciellt i början, med centerpartiet som växte sig starkt de där åren.

Det som gjorde att vi stötte oss med sossarna var bl.a. vår "bristande" respekt för i demokratisk ordning fattade beslut. Men i själva verket var vår respekt för demokratin som innehåll väl så stort som sossarnas. Vi var dock inte "demokratiska centralister". Vi hävdade att om flertalet i Stockholm hade en bestämd åsikt i en lokal fråga borde detta respekteras.

Striden om Norrmalmssaneringen.

Redan före kriget (2VK) fanns långt gångna ideer att sanera nedre Norrmalm. Men kriget kom emellan. Efter kriget, 1946-1947, så togs beslut om sanering. Själva arbetet kom väl först igång på femtiotalet. Det hör till spelet att man förbjöd upprustning av husen. På drygt tjugo år revs c:a 700 fastigheter och gatunätet anpassades till den svällande bilismen. Saneringen stannade upp av ekonomiska och opinionsmässiga skäl på sjuttioalet. Hade de ansvariga politikerna fått hållas så hade de fortsatt "saneringen" ända upp till Tegnérgatan samt på Söder och vi hade fått en hemsk trafikled genom (under?) Tegnérlunden och vidare till Östermalm. Funktionalismen, som såg staden som en fabrik, var sossarnas kompass i planeringen.

När Alternativ Stad kom med i bilden hade nästan tjugo år gått av saneringar och vi försökte dels rädda vad som räddas kunde, bl.a. trakterna kring Brunkebergstorg (vi ställde samman egna planer för området), dels motarbetade vi byggandet av parkeringshus. Här hade vi faktiskt vissa framgångar. Vi ordnade både demonstrationer och massmöten men det mesta var förgäves. I maj 1970 klubbades en modifierad Brunkebergsplan igenom. Vi satt på läktarna och buade. Vi var så många att platserna på läktaren inte räckte till. Högtalare på gården vidarebefordrade debatten till de där lyssnande.

Man kan säga att stockholmarna egentligen hade tur. Enligt Cityplan 67 omfattade rivningarna 52 hektar vara 24 blev av. Opinionsen och brist på pengar stoppade skövlingen. Det bör också nämnas att en del av rivningen i Klara hängde samman med framdragningen av tunnelbanan. Man byggde i schakt ovanifrån. Det var billigare.

Stadsomvandlingen i Stockholms City är beskriven på många håll. Göran Folin, fortfarande aktiv i Alternativ Stad, ger i "Kampen om Staden. Stockholms City - ett exempel." en personlig bild av vad som hände. Skriften gavs ut av Stadsförnyelskampanjen 1981 (ISBN 91-568-0372-9). Den innehåller också en utförlig beskrivning av almstriden.

Den stora boken om cityomvandlingen är skriven av Anders Gullberg "Drömmen om ett nytt City - I+ II" utgiven av Stockholmia förlag 2001. I del II pp. 91-94 finns en redogörelse för Alternativ Stads tidiga historia.

Bråken kring saneringen av nedre Norrmalm gjorde oss kända för en bred allmänhet (i alla fall i innersta'n). Detta skulle vi snart att få nytta av.

Almstriden.

På sommaren 1970 fick några mot oss lojala tjänstemän, samt en nyfiken arkitektstuderande reda på att de gamla planerna att ta bort almarna i Kungsträdgården hade aktualiserats. Den här gången var det en tunnelbaneupp gång med sammanhängande hall (under Molins fontän) som krävde att "de artfrämmande vegetationselementen" avlägsnades. Alternativ Stad ritade av de sanktionerade förslagen som fanns på tekniska nämndhuset. Vi förenklade och förklarade och ställde ut förslagen i Kungsträdgården under augusti 1970 samt började agera för att bilda opinion för almarnas bevarande.

Det tog ett tag innan hela Alternativ Stad började engagera sig på allvar för träden. Detta berodde bl.a. på att vi var upptagna med den internationella trafikrevolutionen som ägde rum i oktober 1970 samtidigt i sju länder och i en rad städer och vilken initierades av oss och en grupp i Holland.

Det fanns flera skäl till vårt engagemang för almarna. Vi uppskattade almarna som social träffpunkt (téhuset kom till vid stockholmsjubiléet 1953) och ville protestera mot den pågående stadsskövlingen. Vi såg en "hit men icke längre" chans med tanke på stockholmarnas ilska över citysaneringen och ville också förhindra det planerade bilstråket genom parken vilket hade inneburit ytterligare rivningar vid Jakobsgatan.

Under hösten 70 och vintern 70/71 kom allt fler människor att engagera sig för almarna. Striden kom vartefter tiden gick mer och mer att handla om andra saker fr.a. demokratin och makten. Socialdemokraterna som sedan många är blandat ihop sitt parti med både statsmakten och själva demokratin kände sig extra hotade och utpekade.

Efter den nattliga bataljen 11-12:e maj 1971 så gjordes försök att kartlägga oss. Själveste IB lär ha varit inkopplad. Enligt uppgifter vi har så var dock myndigheterna splittrade i synen på den stadspolitiska rörelsens "farlighet".

Alternativ Stad vann almstriden med hjälp av många supporters. Tack vare våra telefonlistor kom så många stockholmare dit mitt i natten att polisen inte kunde hålla stånd utan tvingades låta avbryta den påbörjade nedsågningen. Dramatiska bilder från den nattliga drabbningen mellan obeväpnade stockholmare och välbeväpnad polis, med hästar, hundar och batonger kablades ut över världen. Kunde något sådant verkligen hända i det fredliga Sverige frågade sig en hel värld.

Statsmaktens våldsmonopol var utmanat och politikerna lovade komma igen med motorsågarna och fler poliser. Men efter vår veckolånga ockupation av platsen insåg makthavarna under ökat tryck från allmänheten att de hade förlorat. De enda som verkligen stödde nedsågningen var ett gäng raggare som med hjälp av egna motorsågar försökte genomföra det som myndigheterna misslyckades med. Anarkisten Inge Oskarsson antyder i sin bok "Världen mitt fosterland" (Spartacus Förlag 1991) att raggarna och polisen hade visst samröre.

En pikant detalj vill vi gärna nämna. I beredskap på Hovstallets gård bakom Dramatiska Teatern hade polisen en vattenkanonbil, en nio ton tung maskin, med högtalare fram och 3500

liters vattentank bak. Den kom aldrig till användning och tur var väl det. Folk hade antagligen skrattat ihjäl sig. I dag finns bilen, efter vad vi hört, på polistekniska museet.

Politiskt betydde Almstriden att miljö- och stadsrörelsen fick ett stort uppsving runtom i landet och ute i världen. Flera kommuner fick sina "Almstrider" de närmaste åren och politikerna blev märkbart försiktigare i att utmana medborgerliga opinioner. Striden gjorde oss för många människor kända som en uttalad miljögrupp och våra andra engagemang glömdes för ett tag bort. I alla fall i offentligheten.

I dag 2000 är faktiskt Almarna allvarligt hotade igen. Den här gången handlar det om "almsjukan", en svampinfektion som sprids med skalbaggar. Den har skadat många almar i Stockholm.

Striden om regionplan 70.

Efter almstriden vilade vi inte på lagrarna. Vi var snart i gång igen med en rad cykeldemonstrationer, öppna seminarier i "Kungsan" och kamp för rivningshotade hus.

Våra arkitektur- och stadsplaneintresserade medlemmar fick syn på regionplan 70. Det var en plan som drömde om ett (stor)Stockholm av Hamburgs storlek - en brusande storstadsregion med planerade två miljoner invånare 1985 - och en mångfald av bilder. Vi hade en slogan "Vad regionplan 70 vill, är en miljon till".

Vi fick draghjälp av den s.k. gröna vågen, d.v.s. den breda folkliga motståndsrörelsen inte minst i Norrland, att motarbeta denna plan. Att dra så många människor till största'n skulle ju tömma landsbygden på folk. Just under de här åren (71-73) minskade i själva verket inflyttningen till Stockholm och sta'n hade ett tag nästan negativ befolkningsutveckling. Den vände med flyktinginvandringen från 74 och framåt men befolkningsutvecklingen blev aldrig vad prognosmakarna trodde. Stockholms län har i dag (99) bara 1.8 miljoner invånare.

Väldigt många människor var engagerade i detta projekt. Vi hade säkert tjugo arbetsgrupper i gång runt omkring i kommunen. Några med femtio deltagare. Våren 1972 samlade en stor demonstration mot regionplan 70 tiotusen deltagare - En mäktig manifestation. Myndigheterna "spolade" RP70 strax efter demonstrationen. Men de fortsatte med sina motorvägar och nya förorter, om än i lugnare takt.

FN-konferensen 1972 i Stockholm om människans miljö - UNCHE.

Redan 1968 beslutades det att hålla en konferens i Stockholm, i FN:s regi, om miljö. Den var avsedd att vara ett konventionellt möte för experter inriktade på att hjälpa regeringar med expertråd och lösningar på olika miljöproblem. Konferensen var också handlingsinriktad vilken gjorde den speciell.

En nyhet jämfört med tidigare konferenser av liknande slag var att olika folkliga rörelser med Alternativ Stad i spetsen beslöt att ha en parallellkonferens, den s.k. Folkets Forum. Det

förekom även en halvt officiell alternativ konferens - Miljöforum. Den startades för att ta vinden ur Folkets Forum. I Folkets Forum deltog också bl.a. ungtesoferna och FNL-rörelsen.

Andra icke officiella aktörer av betydelse var olika politiska institut (think-tanks) som hade starka band till den nordamerikanska storfinansen. Den s.k. Brysselgruppen (sju stora industriländer) arbetade i hemlighet med att påverka den demokratiska processen. Man ville stoppa "obehagliga" miljökrav.

En stor demonstration i Stockholm med 7000 deltagare riktade sig bl.a. mot USA:s användning av det kemiska medlet Agent Orange i Vietnam. (I Sverige sprutade man bl.a. björkarna med Hormoslyr. Det var (är) ungefär samma soppa?) Alternativ Stads engagemang i FN-konferensen var betydligt viktigare än vårt deltagande i Almbråket. De officiella arrangörerna försökte förgäves få folk att glömma USA:s miljö- och folkmord i Vietnam. De lyckades inte.

Den amerikanske chefsförhandlaren stämde träff med Ralph Fidler och Göran Folin vid almarna. Förhandlaren påstod sig älska träd och tyckte att vi hade gjort "a very good job right here". Vi svarade ungefär att "Om Du älskar träd så mycket varför åker Du inte till Vietnam och stoppar giftdödandet av hundratusentals träd". Associated Press som hade en "köpt" reporter på plats tog inte in något av det antagonistiska mötet utan nöjde sig med den PR-bild av en smilande chefsförhandlare de tydligen var ålagda att ta. Vi lärde oss något om den fria världens fria press.

Ett annat resultat var att Folkets Forum internationella nätverk för decennier framåt misskrediterade dem som såg befolkningsplanering av de fattiga som svaret på miljökrisen. Det tog över de seminarier som befolkningsplaneringslobbyn hade arrangerat med orden "det här handlar om oss så nu tar vi över". Skulden för miljökrisen kunde därmed läggas på de rika länderna.

Energipolitiken och Alternativt Samhälle.

Under åren 1973 och 1974 kom energipolitiken i fokus. Detta hängde ihop med planerna för den svenska atomenergien. Det planerades bl.a. ett kärnkraftverk i Sandemar i Haninge. Vi föreslog ironiskt att lägga det i Djursholm i stället. Kärnkraften var och är alltså kontroversiell. Det hänger bl.a. samman med svårigheterna att ta hand om avfallet på ett långsiktigt och ansvarsfullt sätt. Frågan är alltså olöst.

En arbetsgrupp i Alternativ Stad, Energigruppen, kom att ägna mycket tid och kraft åt frågan. Bl.a. gav den 1974 ut en bok "Lågenergisamhälle men hur?". Gruppen kom under inflytande av politiskt radikala småpartier utanför Alternativ Stad att ägna sig åt frågor på hög nivå - ovan staden kan man säga.

Så småningom (1974-75) bröt den sig loss och tog namnet Alternativt Samhälle, ett namn som fanns med redan då Alternativ Stad bildades. Gruppen existerade som självständig organisation några år. 1980 lade den ner sig själv efter folkomröstningen om kärnkraft. Flera medlemmar återgick till/övergick då till Alternativ Stad.

Samröre med byalagen i Stockholm.

Det första byalaget bildades i Vasasta'n det berömda året 1968. Bakom bildandet låg bråk om parklekens i Vasaparken utformning. Byalaget gjorde en stor insats bl.a. då det tillsammans med invånare i Birkasta'n omintegjorde planer på att dra in trafik från Essingeleden på Karlbergsvägen. Frågan om genomfartstrafik i Birkasta'n är dock fortfarande aktuell.

Åren 1968-1978 bildades och verkade en rad byalag i Stockholm. Lokalt aktiva sossar agerade som om de hade order att motarbeta "byalagisterna". Annars var sossarnas inställning motsägelsefull. I deras rörelse verkade de här åren de s.k "självförvaltarna" som var starka bl.a. i SSU. Förmodligen handlade det om vilka som var "rätt folk". Många år senare skulle sossarna "stödja" (eller i varje fall inte motarbeta) den s.k. Byarörelsen som finns på många håll i landet. Den sysslar ofta med glesbygdsfrågor.

Byalagen blev talesmän för opinioner som annars inte hade kommit till tals. Erfarenheter från byalagen samlades systematiskt in av Arkiv Samtal som från början hette Aktion Samtal. Folk i Vasastans byalag, som stod Arkiv Samtal nära, gav ut en tidning, "Byaläget", med erfarenheter, kontakter och tips. Även andra byalag gav ut egna tidningar. Byalagen sysslade ofta med frågor om trafik, boende, skolor och social service. Kungsholmens byalag stoppade t.ex. Norrmälarstrandsleden med hjälp av Alternativ Stad och var aktiv i hyresgästföreningen.

Alternativ Stad hade bra kontakter med byalagen. Flera byalagister var verksamma i Alternativ Stad. Detta var värdefullt bl.a. då vi arbetade med Regionplan 70. Att verka för och i byalagen var helt i linje med vår decentralistiska filosofi.

Det var inte bara sossarna som uppmärksammade de nya byalagen. Författaren Vilhelm Moberg omnämner dem i positiva ordalag i andra delen (utgiven 1971) av "Min Svenska Historia" - se avsnittet om byalag.

Byalagsrörelsen i Stockholm är skildrad av Ulf Stahre i boken "Den Alternativa Staden" utgiven på Stockholmia förlag 1999. Se även avsnitt 8.2.

Utan byalagen hade det troligen inte blivit några stadsdelsnämnder.

Under slutet av nittiotalet återuppstod byalagsrörelsen i samband med den s.k. Ytterstadssatsningen. Den här gången var lokalpatriotismen inte längre något fult. Och inom "Rådet för lokal utveckling och demokrati" erkänns det att det inte är tillräckligt för demokratin att rösta en gång vart fjärde år. Handlar det om "rätt folk" den här gången?

Kamp mot massbilism för kollektivtrafik, cyklism och fotgängarmakt.

Ända sedan bildandet 1969 har Alternativ Stad arbetat mot massbilismen och för bättre kollektivtrafik. De flesta av oss har ett oneurotiskt förhållande till den enstaka bilen. Den är ju bara en uppfinning från adertonhundraåttiotalet vilken blev industri på nittonhundraåttiotalet. Massbilismen däremot innebar något av ett "kvalitativt" språng. Vi hamnade i "ett helt nytt samhälle".

Vi var i farten redan 1969 med gatublockeringar (skulle senare kallas för kulturkrockar) och under hela 70-talet med återkommande cykeldemonstrationer som ofta samlade tusentals cyklister som genom att blockera biltrafiken visade dess sårbarhet. För dessa demonstrationer fordrades polistillstånd vilket vi aldrig accepterade - man skall inte behöva tillstånd för att få cykla. I regel sände vi bara ett flygblad till polisen, oftast undertecknade "cyklister i storstockholm". I början av sjuttioalet hade vi också en cykelverkstad som gratis (vi tog emot frivilliga bidrag) lånade ut cyklar.

Blockeringarna hade en hel del att göra med City 67:s massiva satsning på bilism. Arbetet mot regionplan 70 handlade mycket om motstånd mot nya biler (dåvarande Österleden m.m.).

Vi försökte på alla sätt stödja kollektivtrafiken bl.a. genom att kräva bättre framkomlighet (bussfiler) och bättre komfort och turtäthet. Vi hade ett tag visst samröre med bussfacket men upptäckte också att dess intresse (mer raster, högre lön m.m.) inte var identiskt med vårt. I striden om kollektivtrafiken fanns det minst fem parter: SL, facket, allmänheten och aktivisterna samt politikerna.

Vi tog så klart upp massbilismens miljöeffekter, fr.a. buller och avgaser, men viktigare för oss var dock andra aspekter på massbilismen. Den är utomordentligt ytkrävande och skapar ett ojämnt samhälle. Den sociala sidan engagerade/engagerar oss lika mycket. Det var bl.a. detta som vi lyfte fram vid den "internationella trafikrevolutionen" hösten 1970 i aktioner och seminarier..

På aktivitetssidan bör man även nämna att alternativstadare deltog i ockupationen av Fällan vid Magelungen (1972-1973). Genom området skulle, var det tänkt, den nya motorvägen till Handen gå. Den skulle ersätta den krokiga Nynäsvägen. Alternativ Stad deltog via enstaka individer och hade en del samröre med aktionsgruppen Rädda Fällan. Det var ett synnerligen delikat ärende eftersom området ägdes av en ganska förmögen person, som ville göra konstnärscentrum av det. I februari 1973 stormades området av 150 (?) poliser som mötte ungefär lika många "trädkramande" aktivister. Vi förlorade!

Aktionen vid Fällan fick en fortsättning kallad Aktion Södertörnsbuss. På grund av den s.k. Hörjelöverenskommelsen fick man inte köra motorvägsbussar parallellt med pendeltåget. Emellertid fanns det ett stort behov bland de boende i Handen, Jordbro m.fl. områden att kunna åka buss till olika arbetsplatser. Vi samarbetade med olika aktionsgrupper Söder om Söder och lyckades, i alla fall om man ser på lång sikt, att få tillbaka bussarna.

I november 1976 deltog några alternativstadare i Kungstorgsockupationen i Göteborg. Den handlade bl.a. om att motsätta sig byggandet av parkeringshus vilka skulle förstöra torgmiljön och bana väg för mer innerstadsbilism. Aktivisterna vann den striden.

Diverse husockupationer. Striden om bostadspolitiken.

Trogen sina sociala ambitioner blev Alternativ Stad indragen i olika husockupationer i mitten av sjuttioalet. Den första ägde rum i slutet av 1974. Vi blev kontaktade av en grupp ungdomar som bodde i en rivningshotad "kåk" på Brunngatan i Johannes församling. Engagemanget i huset blev kort. Efter några månaders fäktande (bl.a. tjuvkopplingar)

förlorade ungdomarna men vårt intresse för bostadspolitik var väckt eller snarare pånyttfött. Vi hade ju vurmat för allaktivitetshus/kollektivhus redan i samband med alternativjulen 1968 och velat utveckla ungdomsverksamheten på Gamla Brogatan till allaktivitetshus. Några av oss hade redan i slutet av sextiotalet kämpat för att bevara ett rivningshotat pensionärshus på Norrbackagatan som beboddes av pensionärer med vanliga kontrakt och studenter på s.k. rivningskontrakt.

Vi kämpade också i många år för kvarteret Lammet i vilket vår lokal på Bryggargatan låg. Det bidrog till att hela kvarteret rustades upp. Så kunde det ha blivit på många håll i Klara. Man kan besöka Göteborgs (Haga) och Lunds innerstäder för att få en uppfattningen hur det kunde ha blivit i Klara med en annan stadsförnyelsefilosofi.

En bostadsgrupp bildades. Vi sökte kontakt med likasinnade och ägnade ett nummer av Klara Papper (vår tidning) åt bostadspolitik. Det fanns planer på att bilda en med hyresgäströrelsen konkurrerande organisation. Möten i den andan ordnades -- bl.a. en ganska stor sammankomst på Stadsmuseet 1975. Vad som sedan hände var att en hel del alternativstadaktivister gick in i hyresgästföreningen, speciellt i lokalavdelningen på Söder. Det började gå rykten om att vi infiltrerade hyresgäströrelsen.

Den i särklass största bostadspolitiska aktionen var ockupationen av några hus i kvarteret Mullvaden på Söder. Det hela började med att de kvarvarande boende i husen vände sig till människor i och kring gruppen Jordcirkus -- De kvarvarande hyresgästerna började få besvär med tjuvar och drogmissbrukare. Den hade varit med vid en låtsasockupation av ett hus, den s.k. disponentvillan, i Hamburgerbryggeriet på Norrtullsgatan i Vasastan år 1977. Denna grupp figurerade också i samband med diskussionen om bryggerierna på Södermälarsstrand. Också ett antal personer från Alternativ Stad och Alternativt Samhälle kom med i bilden.

Ockupationen inleddes i oktober 1977 och varade knappt ett år till hösten 1978. Alternativ Stad startade en supporterklubb, Mullvadens vänner, och odlade sina tidigare kontakter med squatters i London. För de inblandade slutade det med domstol och böter samt, så klart, registrering. I augusti 1977 genomfördes den s.k. Mullvadsoperan. Den spelades på Mariatorget och avslutades med en eldfest på Krukmakargatan. Operan spelades sedan på flera håll bl.a. i Köpenhamn och Oslo och en sista gång på Cirkus i Stockholm i januari 1979. Efter polisens stormning i september 1978 ordnades en stor demonstration med 4000 deltagare. Sympatidemonstrationer hade tidigare ägt rum i London och Köpenhamn.

Äventyret Mullvaden är beskriven på många håll. En bra sammanfattning finns i "Den Nya Staden?" (Thomas Paulsson & Patrik Paulsson, Natur och Kultur 1979, ISBN 91-27-00962-9). Till tjugouårsminnet av stormningen skrevs det flera artiklar om händelserna, bl.a. i tidningen Södermalm 14.9.98.

Efter Mullvadsockupationen följde en rad ockupationer bl.a. den i kvarteret Järnet också på Söder.

Järnet ockuperades mellan januari och mars 1979 då polis stormade det ockuperade huset. Ockupationen föregicks av en stor demonstration som avslutades med massteater.

Raden av ockupationer avslutades på Folkungagatan vid Londonviadukten i juni 1990. Här var det utpräglat frihetliga grupper som var i farten. Kravall- och antiterroristpolisen ryckte ut och övade sig duktigt. Den använde sig av en olaglig sorts tårgas och ville hyra en stor

helikopter av marinen för att kunna storma med. Sedan blev det tyst på bostadsfronten i många år. I samband med striden om Dennispaketet ockuperades en villa i Häggvik vilken stod i vägen för en planerad motorled.

Tyvänn misslyckades vi med att hindra "övre medelklassen" från att "ta över" innersta'n. Vi hade inte en bra strategi. "Mullvadarna" hade en bra plattform men utnyttjade den inte. Innersta'ns kontaktkommittéer fick "munlås" av Hyresgästföreningen och kunde inget göra. Själva följde vi inte upp saken, mest på grund av trötthet.

Är det många dags att köra i gång igen? Läget på bostadsfronten är mörkt. Hur skall det gå för våra ungdomar? Hela innersta'n håller på att "östermalmifieras", bl.a. sedan moderaterna med stockholmspartiets goda minne sålt kommunala hyreshus till bostadsrättsföreningar.

Stockholms- och miljöpartiet.

Alternativ Stad har varit/är en frihetlig grupp som tror mer på direkt än representativ demokrati. Icke desto mindre fördes under 1970 seriösa diskussioner om att ställa upp i kommunalvalet det året. Gud ske lov blev det inget av med partibildandet. Men tankarna levde kvar bland vissa medlemmar/ byalagister och 1979 bildades Stockholmspartiet. Från Alternativ Stad deltog bl.a. Ralph Fidler och Gunnar af Klintberg (även aktiv i stadsmiljögruppen) samt under den inledande fasen Göran Folin. Ralph kom att arbeta tio år i Stockholmspartiet och var väl dess grå eminens - figuren i bakgrunden som styr och ställer. Ralph fick också Guldkängan (en utmärkelse som DN delade ut till förtjänt stockholmare) för sina insatser för Stockholm. Det kändes som ett erkännande också av Alternativ Stad. Partiet har efterhand tagits över av borgerliga karriärister men gör fortfarande, då och då, bra saker. Dess framväxt har skildrats på ett utomordentligt sätt av Åke Askensten, numera aktiv i miljöpartiet, i boken "Mot Alla Odds". Liber Förlag 1981. ISBN 91-38-05930-4.

Här är det på sin plats att också nämna Sollentunapartiet, som grundades 1973 och som var en föregångare till Stockholmspartiet. Några personer, bl.a. Ingvar Åhman-Eklund, hade haft mycket kontakter med Alternativ Stad.

Vad miljöpartiet beträffar så har vi förstås en del kontakter med det. Somliga alternativstadare är medlemmar i partiet. I slutet av åttiotalet gjorde "enstaka snillen" i Miljöpartiet försök att "kollektivansluta" oss och resten av Miljöförbundet. Men vi ville inte/vill inte bli det partiets svans. Vi är och vill förbli partipolitiskt obundna.

Diverse små aktioner.

Alternativ Stad har genom åren gjort flera "brandkårsuttryckningar". En trevlig sådan ägde rum 1978. Det året tog SJ bort soffarna på Centralen eftersom de ansågs vara tillhåll för icke-tågväntande-klientel. Emellertid drabbades äldre passagerare (som väntade på tågen) liksom den sociala miljö knutpunkten utgör. En av dessa passagerare tog kontakt med oss en dag då vid hade vårt vanliga veckomöte. Saken togs upp och väckte entusiasm. "vi gör en grej!!!!". Sagt och gjort.

Vi beslöt oss för att donera en av våra vackert bemålade soffor (bl.a. med texten - Sitt ner i väntan på bättre kollektivtrafik. Gåva från Alternativ Stad). Vi organiserade en expedition till Centralstationen. Några aktivister klädde ut sig till passagerare och några bar ner vår soffa. Det blev ett himla liv. Med blixstens fart var Norrmalmspolisen där. Vi fick hjälp av några riktiga resenärer (bl.a. Rune Lanestrand sedermera känd som bonde och utbrytare ur LRF) ,vilka spontant stödde oss. Aktionen väckte stort uppseende. Vi fick skratten på vår sida och sofforna kom tillbaks.

Sofforna har förresten en egen historia. Vi fann dem i en källare, målade upp dem, försåg dem med olika inskriptioner och placerade dem vid olika busshållplatser.

I början av sjuttioalet i samband med invigningen av Gallerian i nedre Norrmalm var vi med och grundade en sekt, "Mammons barn", vilken några gånger samlades till "gudstjänst" inne i "köptemplet" Gallerian. Där fanns en symbol för köpenskapen vilken vi "tillbad".

En "aktion" som väckte uppmärksamhet och munterhet var den bärbara bussen. Den var en modell av en riktig SL-buss, uppbyggd av träribbor, kartongpapp, gångjärn och fönsterhakar. Den kunde bäras av fyra personer som gick inne i bussen. Vi använde den för att dra uppmärksamheten till oss och för att propagera för bättre kollektivtrafik. Den kunde också ställas upp på träbockar och användas som försäljningskiosk. Den var mycket fiffigt konstruerad, gick att fälla ihop och var försedd med tak. Sidorna på bussen klistrades med olika affischer som det passade sig. Den användes åren 1974 - 1978.

När filmskaparen Jaques Tati var i sta'n i samband med premiären på den bilkritiska filmen "Traffic" fick vi honom att med ett dygns varsel ställa upp i en cykeldemonstration som bland annat passerade Sergelrondellen - för säkerhets skull två gånger. Många fotgängare trodde inte sina ögon då monsieur Hulot , i spetsen för demonstrationen, kom vinglande i sin sedvanliga trenchcoat på en gammal cykel, till visningen på Skandia, totalt respektlös för bilisterna. Efteråt sade han att han haft så kul att han skulle försöka få igång cykeldemonstrationer i Paris också.

Klara Papper, Radio Klara och annan publicistisk verksamhet

En verksamhet som inte får glömmas bort är vår tidnings- och bokutgivning. Den har pågått under både sextio-, sjuttio-, åttio- och nittioalet. I samband med almstriden utkom en stencilerad tidning den s.k. "almblaskan". Den följdes av Almbladet som utkom med totalt fyra nummer. Eftersom vi började tycka att fixeringen vid "almarna" var en återvändsgränd så lät vi tidningen byta namn. Den nya tidningen kallades "Klara Papper" efter den stadsdel som vår lokal låg i. Dessutom tyckte vi det var viktigt med klarspråk i den stadspolitiska debatten.

Tidningen utkom med två/tre nummer om året ända in på åttiotalet då den övergick till medlemstidning innan den slutligen lades ner omkring 1990. Alla exemplaren av den regelrätta tidningen finns nu på Kungliga Biblioteket i Humlegården, folkrörelseforskningen till fromma. Diskussioner har förts om att återuppta utgivningen, nu som temanummer.

Vi utgav flera versioner av den s.k. "Stockholmskatalogen" med en bred presentation av folkliga grupper, organisationer och träffpunkter. På åttiotalet gav vi också ut en Stockholmsguide på engelska.

I början av åttiotalet försökte ett gäng ge ut en ny Stockholmstidning. Försöket stupade bl.a. på att namnet var "inregistrerat varumärke".

Vi har utgivit en rad böcker under vår existens. Vår energigrupp, som sedan blev Alternativt Samhälle, gav ut boken "Lågenergisamhälle men hur?" på eget förlag (Allförlaget). Den senaste boken från vår hand är ett bidrag till arbetslöshetsdebatten: "Arbetslös? - orsakerna och lösningarna - globalt och lokalt". Den gavs ut i MJV:s namn 1997.

I slutet av sjuttioalet öppnade sig möjligheter att syssla med närradio. Vi var med och startade Radio Klara. Det var ett samarbetsprojekt med trettio organisationer inblandade. Vi kan nämna Stockholms- och Miljöpartiet, syndikalisterna, statstjänstemannaförbundets stockholmsavdelning samt olika kvinnogrupper. Den första radiolokalen låg på Bryggargatan vägg i vägg med vår föreningslokal. Den andra låg på Götgatan i vår nya lokal som vi hade tillsammans med flera olika organisationer.

Till publicistisk verksamhet måste också räknas flygblad, klisterlappar, märken, vykort och (olaga) affischer som vi prånglat ut i totalt hundratusentals exemplar. Bl.a. tryckte vår handikappgrupp på 70-talet upp en serie slagkraftiga affischer på temat "Bygg staden för alla". De fick ofta sitta kvar länge på husväggar och murar men hade säkert blivit kortlivade i dagens "nolltoleransklimate" vilket vi naturligtvis inte tolererar. Upp till kamp mot de "rikas" reklammonopol i stadsmiljön!!!

5.2 Åttiotalet.

Flera forskare som har haft med oss att göra har gjort gällande att luften gick ur oss efter almstriden. Detta är som framgår av det nyss skrivna fel. Däremot kan man hävda att många miste orken efter folkomröstningen om kärnkraft. Flera aktivister kände sig utbrända, andra slickade såren efter personliga tillkortakommanden (politiskt engagemang går ibland ut över privatlivet). Vi började fundera - Vad hade gått fel? Vad var bra? Vilka var vi egentligen? I vilken tradition hörde vi hemma? Var vi vänster eller center eller något nytt? Var fanns den nya generationen? Hur var vårt förhållande till SAP? Varför blev/blir det alltid så mycket bråk just med dem?

Politisering av stadsrummet.

Redan från början av sin existens var Alternativ Stad inriktad på att politisera stadsbyggandet. Detta i motsats till exempel Hjalmar Mehr som uttryckligen ville avpolitisera exempelvis frågan om Citysaneringen. Se t.ex. DN 7/2 1963. Han sökte (krävde!) samling kring de idéer och perspektiv som fördes fram av bl.a. Zeth Höglund, Fredrik Ström, Yngve Larsson och John Bergvall.

Det handlade om att lägga City tillrätta för storföretagsamheten. Att tusentals boende och många småföretagare skulle tvingas flytta brydde sig de ansvariga inte om. Det handlade ju inte främst om deras folk. Klara befolkades av bohemer, konstnärer, tidningsfolk och författare, pensionärer, hantverkare och köpman, småtjuvar och horor, människor med sociala problem samt vanliga knegare. Många invånare "deporterades" till Aspudden. Annars var

gamla Klara mest en stor arbetsplats för c:a 40.000 människor. Bara en tiondel så många bodde där.

Mehr var rädd för att motståndet skulle få hela cityomdaningsprocessen att stanna av eller ändra inriktning. Han och många andra sossar ansåg sig bättre än några andra ta till vara näringslivets verkliga och långsiktiga intresse.

Vad som sedan hände var att saneringen faktiskt kom av sig. Man sanerade knappt hälften av det planerade området. Knapphet på pengar och växande motstånd omintetgjorde politikernas mest grandiosa planer.

Under sjuttioalet var vi så upptagna av aktioner och brandkårsutryckningar att vi inte hann fästa våra stadsbyggnadsidéer på papper. Den relativa stiltjen under åttiotalet gjorde det möjligt att göra just det. Bland annat ställde vi 1984 samman skriften "Hela Stan" som 1998 studerades på Färnebos Folkhögskola Kurs i Solidaritetshuset om "Staden som vi vill ha den". I "Hela Sta'n" slog vi ett slag för den täta staden och propagerade för bebyggelse av kajerna. Att hela staden är att (för)täta den, att blanda aktiviteter och att ge staden åt folket (d.v.s. något socialt).

"Hela Sta'n" var en sammanfattning av erfarenheter vi gjorde med en idéävling (med samma namn), som vi arrangerade tillsammans med Stockholmstidningen, sossarnas dåvarande tidning i Stockholm. Vi hade knutit upp ett rätt bra kontaktnät av jurypersoner från bl.a. Byggnads och Kommunal, och vi hann precis dela ut priserna innan tidningen gick i konkurs. Förstapriset gick till dåvarande arkitekturstuderande Jerker Söderlind (nu i Arkitekturs redaktion) och ett par av hans kurskamrater för en idé om en ny innerstad i Farsta. Söderlind har senare utvecklat sina idéer bl.a. i boken "Stadens Renässans - Från samhälle till särhülle. Om närhetsprincipen i stadsplaneringen." - SNS 1998. ISBN 91-7150-628-4. Därifrån hämtade vi inspiration då vi sommaren 1998 genomförde en serie alternativa guidningar till olika ställen utanför innersta'n.

Delar av vänstern hade påtagligt svårt för en politisering av stadsrummet. Det var liksom inte deras grej och dessutom hade "varken Lenin eller Stalin" behandlat frågan. (Frågan om staden är dock behandlad av bl.a. Engels - se Murray Bookchins bok "the Limits of the City".) Idealiseringen av fabriken som politiskt slagfält hindrade vänstern från att se det urbana rummets stora politiska betydelse. Man ville inte se hur segregering och atomisering försvårar politisk mobilisering och aktivitet. Vi berör denna och besläktade frågor i avsnittet 9 - "Vänstern och det urbana rummet".

Sossarna tyckte att de löste frågan en gång för alla då de flyttade ut innersta'ns arbetarebefolkning till de nya förorterna. Men frågan återkommer under åttiotalet. Vem har rätt att dominera de mest tillgängliga områdena? Vilka skall ha nära till allt spännande?

I själva verket visste stadsplanerarna redan på fyrtioalet att folk i gemen uppskattade närhet till centrum och bra lägen. Livet blir så mycket enklare då och tiden räcker till annat än det mest elementära (sova, arbeta och äta). Ett bra boläge berikar livet.

Folkrörelseideologien kommer in i bilden.

Man kan säga att flera gamla aktivister drabbades av identitetsproblem i början av åttiotalet. Vilka var vi egentligen? I vilken tradition hörde vi hemma?

En grupp runt Jan Wiklund, Kajsa Falkner, Tord Björk, Birgitta Henriksson, Liselott Falk samt Lars Holmgren och Björn Eriksson i Göteborg, m.fl. tog upp en gammal tråd och försökte sy en ny dräkt. De studerade nordiska och andra folkrörelser. Arbetet som pågick i mer än ett årtionde och fortfarande pågår resulterade i en mängd skrifter. Här kan vi nämna Jan Wiklunds bok "Det globala folkrörelsesystemet". En annan skrift publicerad 1996 var pamfletten "Kan Folkrörelser Förändra Världen?", där vi sammanfattade vår syn på folkrörelsernas möjligheter, begränsningar och framtid.

Vi upptäckte att vi också hörde hemma i folkrörelsetraditionen. Detta hade legat dolt för oss av ideologiska skäl. Vi var ju anti-auktoritära i alternativrörelsens anda.

Den allmänna uppfattningen hade varit "(Traditionella) folkrörelser är sossarnas grej och med dom har vi inte mycket gemensamt".

För en del, anarkistiskt orienterade, personer blev det bara för mycket. De anklagade oss för "sossefiering" och gick sin väg. Vad de inte ville se var att båda tendenserna går att kombinera i en frihetlig folkrörelse. I dag kallar sig en del av den frihetliga vänstern också för folkrörelse så exemplet smittar av sig. Attacrörelsen kan nämnas i sammanhanget.

Det finns i dag ganska få sossar i eliten som hyllar de gamla folkrörelseidealerna. Vi kan nämna Bengt Göransson, den gamle kulturministern.

I juni 1988 arrangerade vi ett tältprogram om miljö och folkrörelsestrategi på Stockholms Fredsfestival. Festivalen var en avslutning på en insamling till ett miljömål, ett solidaritetsmål och ett fredsmål. Den drevs tillsammans med fredsrörelseorganisationer och bl.a. Fritidsforum. Själva hade vi ansvaret för miljömålet - att förse Krakow med naturgasuppvärmning i stället för koluppvärmning, eller rättare sagt den elektroniska reglerutrustning som inte fanns i Polen. Mer än en miljon fick vi ihop, främst via fritidsgårdarna.

Medlem i Miljöförbundet 1983.

Alternativ Stad hade varit observatör i Miljöförbundet ett antal år innan vi 1983 beslöt oss för att gå med som fullvärdig medlem. I början av åttiotalet var Miljöförbundet (grundat 1976) en stor organisation med ca femtusen medlemmar. När vi gick med hade Miljöförbundet en period då den politiska inriktningen var ganska bred.

Miljöförbundet var en väldigt heterogen samling människor, både politiskt och på annat sätt. Där fanns både vänster och center, såväl som centralister och decentralister. Somliga ville syssla bara med renodlade miljöfrågor, andra som Alternativ Stad var även intresserade av sociala och kulturella frågor. Medlemskapet ledde till att vi blev en vanlig medlemsorganisation med medlemsavgift.

Miljöförbundet arbetade för ett resursbevarande och solidariskt samhälle. Den senare formuleringen följde med in i Miljöförbundet Jordens Vänner när det bildades.

Miljöförbundet tog strid mot energi- och resursslöseriet i allmänhet och arbetade bl.a. för returglas tillsammans med Fabriksarbetarförbundet.

Ungdomsaktionen mot Europas skogar.

Det var Alternativ Stad som tillsammans med Fjällnära Urskogars Räddningsaktion (FURA) i Norrbotten drog igång Ungdomsaktionen för Europas skogar vilken Fältbiologerna sedan tog största ansvaret för. Ungdomsaktionen knöt samman miljörelsen i Öst och Väst och blev sedan den viktigaste mötesplatsen för miljöintresserade ungdomar i Europa.

Hela aktionen startade när FURA i Gällivare försökte rädda fyra fjällskogar och ville ha hjälp från Stockholm där makten fanns (och finns). Naturligtvis var det omöjligt att göra något i Stockholm för ett så lokalt projekt. så vi föreslog ett mycket större mål - att rädda skogarna i hela Europa. Vi fick en väldig respons. Som en första bieffekt beslutade dessutom riksdagen att freda de fyra fjällskogarna som allt började med.

Den internationella orienteringen.

Den internationella inriktningen har alltid funnits i Alternativ Stad. 1970 arrangerade vi "internationella trafikrevolutionen", en protest mot massbilism och dålig eller obefintlig kollektivtrafik runt om i världen. 1972 utmanade vi världens miljöbyråkrater under FN:konferensen om den mänskliga miljön (UNCHE) i Stockholm. Vi var med och arrangerade Folkets Forum och såg till att världen inte glömde Amerikas miljö- och folkmord i Vietnam samt kapitalisternas härjningar i tredje världen. 1989 besökte vi miljöaktivister i Uruguay. Detta utbyte fortsatte under nittiotalet.

Miljöfrågorna är internationella. Föreningar känner inga gränser inte heller produktions- och konsumtionskulturen. Den miljöförstöring som i dag pågår i tredje världen är ofta en direkt följd av beslut fattade i den rika västvärlden.

Kampen mot massbilismen fortsätter.

Den kritiska inställningen till massbilismen har följt Alternativ Stad genom alla år. 1977 gav vi ut häftet "Bilismens Drivkrafter" vilket blev efterfrågat i hela landet. Det är omnämnt i Emin Tengströms bok "Bilismen i kris?" från 1991. I början av åttiotalet kände sig de stora bilistorganisationerna trängda, och uppbackade av bilindustriföreningen startade de tillsammans med gruppen "Bilfront" en stor presskampanj mot Alternativ Stad. I den deltog också Moderata Ungdomsförbundet, som krävde att vi inte skulle få det sedvanliga föreningsstödet från kommunen. Vi var glada att dessa våra motståndare äntligen visade korten. De har fortsatt i samma spår och vill följaktligen i dag ha sjutton nya parkeringshus i stan.

Redan 1986 började vi agera mot planerna på Österleden så som den lades fram av Österledskonsortiet. År 1987 genomförde vi en stor kampanj "Välj Spår". Detta basarbete

skulle fem åren senare leda till att vi grundade "Ur Led är Tiden", en paraplyorganisation mot "Österleden" och senare "Dennispaketet". Vi lade fram studien "Högklassig Kollektivtrafik - Halverad Bilism" i slutet av åttiotalet (tryckt 1990). Författare är Jan Wiklund och Eie Herlitz. Den blev en storsäljare. I samma veva gav vi också ut häftet "12 fakta - varför massbilismen är ohållbar". Författare är förutom Wiklund, Mikael Johannesson.

I slutet av åttiotalet tog vi upp idén om trafikblockeringar och döpte om dem till kulturkrockar. De var ett försök att visa på trafikens sårbarhet och de oskyddade trafikanternas utsatta situation. Vi ville ta tillbaks kontrollen över gaturummet. Dessa aktioner nådde sin kulmen under nittioalets första år. Liknande aktioner men i mycket större skala utfördes av vår systerorganisation "Reclaim the Streets" i London som ordnade s.k. "Street parties" i utsatta korsningar. "Reclaim the Streets" parader och fester har under senare delen av nittioalet genomförts i Stockholm av organisationer med vilka vi är befryndade. Egentligen är kulturkrockarna, som var massiva civila ohörsamhetsaktioner, värda en egen mäsä.

5.3 Nittioalet.

Arbete med att bilda opinion mot Dennispaketet.

Tillsammans med många andra organisationer, bl.a. Naturskyddsföreningen och Fältbiologerna, bildade Alternativ stad 1992 paraplyorganisationen "Ur Tid är Leden (UTÄL)". Daniel Wohlgemuth har skrivit om UTÄL i en akademisk uppsats från 1997- "Medborgarsammanslutningar i Nätverk - Motståndet mot Dennispaketet som Fallstudie". Göteborgs Universitet. Statsvetenskapliga Institutionen.

Det stora arbetet om Dennispaketet är Karolina Isakssons avhandling "Framtidens Trafiksystem? Maktutövningen i konflikterna om rummet och miljön i Dennispaketets vägfrågor" som lades fram vid Linköpings Universitet 2001. Den innehåller också en filosofisk betraktelse om rum och makt.

Under 1993 växte UTÄL till att omfatta trettio organisationer. Man genomförde två demonstrationer varav den största omfattade 3500 deltagare (enligt somliga kanske 5000). Aktiviteten var fortsatt hög under åren 94, 95 och 96 även om en viss nedgång i aktiviteterna kunde iakttas. Under hösten 1994, till valet, genomfördes framgångsrika kampanjer mot de s.k. Dennispartierna S, M och Fp.

På våren 1995 ordnade Alternativ Stad och andra organisationer i UTÄL en uppmärksam utställning i Bryggerihuset å Norrtullsgatan. Den hette "Andra Vägar" och fick mycket beröm.

I maj 1996 genomförde vi och andra, bl.a. Fältbiologerna, en maratocykling runt fontänen vid Sergels Torg. Den pågick dag och natt en hel vecka. Aktivisterna tältade under femte höghuset i ett läger vi upprättade där. Vi använde tillfället för att propagera mot Dennispaketet och för bättre kollektivtrafik. Aktionen gav oss flera nya medlemmar samt en hel del pengar. Tyvärr hamnade aktionen inte i Guinness rekordbok.

I februari 1998 ordnade vi, tillsammans med andra aktivistgrupper och Färnebo Folkhögskola, en idékonferens i Lidingö för trafikaktivister från hela landet och övriga Europa. C:a 125 personer, föredragshållare och funktionärer oräknade, var där.

Under 97 och 98 inträffade en viss avmattning beroende fr.a. på att paketet upphörde att existera i sin gamla form och blev till Inespaketet. Vi hade m.a.o. framgångar. Lennart Carpelan, boende i Bellevue och därför sakägare, överklagade Norra Länkens dragnings som varande intrång i Nationalstadsparken och vann i regeringsrätten! Vi firade segern med champagne vintern 97 å plats i Bellevue. Men nya drabbningar bl.a. i domstolarna väntar!?. Frågan är väl åtminstone tillfälligt löst tack vare Stockholmspartiet.

Under hösten 98 drogs en kampanj till valet i gång. Ledande var folk från Naturskyddsföreningen. De (vi) ville upprepa greppet från hösten 94 och uppmana folk att inte rösta på vissa miljöförstörarparter.

Vi drog oss ur de s.k. kulturkrockarna som vi var med och genomförde tillsammans med Ung Vänster och många andra grupper i början av nittiotalet. Detta eftersom det gick slentrian i dem. Andra grupper har tagit över. I övriga Europa har de dock fått ordentlig fart. Vi var också med genomförde några cykeldemonstrationer. Den senaste ägde rum i juni 1996 efter aktionen vid Sergels Torg. Trots det dåliga vädret slöt 300 personer upp.

Våren 1998 grundade folk från Alternativ Stads trafikgrupp och andra "Kollektivtrafikanter Stockholm". Det är i dag en egen organisation med egen tidning och lokal.

Ett förnyat socialt engagemang.

Alternativ Stad har aldrig varit en renodlad miljöorganisation - I början av sjuttioalet hade t.ex. Alternativ Stad en speciell "Handikappgrupp". Detta förorsakar ibland svårighet för dem som ser sig som rena miljöaktivister. Vi var från början också intresserade av kulturella, demokratiska och sociala frågor. Detta avspeglar bara våra rötter i alternativrörelsen. Detta är enkelt för oss men tydligen svårt för våra kritiker.

Vårt engagemang i miljöfrågor har dessutom ofta en social underton. Vi är t.ex. mot massbilismen också av jämlikhetsskäl. Allt fler människor hamnar utanför i vårt tvätredjedelssamhälle. Miljö och solidaritet är viktigt bl.a. av det skälet att våra motståndare då inte kan driva in en kil mellan oss och de "breda grupperna" som ser sina jobb hotade.

Vi stödjer lekmannamakt på bekostnad av funktionärsmakt. Också detta är kontroversiellt. I miljörelsen börjar det nu finnas vissa möjligheter till karriär för de inblandade.

Marschen mot arbetslöshet.

På hösten 95 började en grupp, den s.k. jobbgruppen, i Alternativ Stad fundera på att göra någonting mot arbetslösheten. Gruppen började studera ämnet och hade flera studiecirkel hösten 95 och våren 96. Våren 96 hade den en sammankomst på Hälsans Hus under temat "folkrörelsesamarbete mot arbetslösheten". Gruppen bjöd in representanter från olika grupper

t.ex. Kristna Socialdemokraters Förbund (f.d. broderskapsrörelsen), olika fackklubbar (TAG t.ex.) samt folk från SAC (syndikalisterna) och Sveriges Arbetslösa Kvinnor.

Arbetet fortsatte under hösten 96 då vi fick reda på att en marsch mot arbetslösheten förbereddes i Europa under april-juni 97. Det var en s.k. stjärnmarsch och det var meningen att folk skulle stråla samman i Amsterdam under ministermötet där. Vi i Alternativ Stad bestämde oss för att delta och att genomföra en marsch i Sverige.

Under 96 hade vi också ett bokprojekt gående tillsammans med MJV. Detta resulterade under vintern 97 i boken "Arbetslös? - Orsakerna och lösningarna. Lokalt och globalt."

I maj 97 genomfördes marschen i Sverige. Vi fick budkavlen från Finland där en liknande marsch genomfördes och förde kavlen genom Sverige ner till Malmö för vidare befordran genom Danmark till Amsterdam.

11-17:e juni var vi och andra MJV:are i Amsterdam. Mötet där fick tyvärr en otrevlig inramning beroende på de omfattande massarresteringarna som genomfördes mot aktivister. Ca 700 aktivister greps på mycket skakiga grunder (misstankar om medlemskap i kriminell organisation). En domstol har nyligen friat alla gripna samt tilldömt dem som klagat (270 personer) ett skadestånd på motsvarande 10000 sv kr per person. Domen är (förstås) överklagad. Att slå EU-pamparna på fingrarna med lagen svider ju.

Alliansen för arbete.

Arbetet fortsatte på hösten och flera aktivister träffades i september 97 i Västervik för att grunda en organisation för arbetslösa. Namnet blev "Alliansen för Arbete" till bl.a. LO:s förskräckelse. Organisationen bildades formellt i januari 98. Tyvärr fanns det redan från början motsättningar inbyggda. Mycket handlade om organisationskultur. De flesta i Alliansen ville ha en paraplyorganisation med stor frihet för ingående organisationer och ett kansli.

Frågan om individuellt medlemskap stöttes och blöttes. I styrelsen bråkade man. Det var ofta LO-anslutna mot andra (organisationskulturen igen). Under våren 98 bildades en ny organisation - "De arbetslösas centralkommitté" förkortad DACKÉ. Centralkommitté luktade ju trettio-talskommunism. Dessutom fanns en sådan organisation på just trettio-talet. I DACKÉ samsa(de)s LO-trogna med aktivister från några småpartier.

Alliansen hade i mars 99 ett kansli i Gävle och kämpade med att få ekonomin att gå ihop. Medlemmar strömmade dock till hyggligt. Vi blev medlemmar via vår jobbgrupp. Under hösten 2000 ombildades Alliansen till ett nätverk IAUA (Inget Arbete Utan Anställning) mot arbetsgarantin - den s.k agan.

Amazonasturnén.

Alternativ Stad har haft bra kontakter med latinamerikansk folk- och miljörelse. 1989 besökte vi första gången Uruguay. Sedan har vi varit där flera gånger i AS:s/MF:s/MJV:s regi.

Vi har även haft en speciellt latinamerikansk grupp åren 1987-94. En av MJV:s tidigare styrelseordföranden, Klaus Pontvik, är uppvuxen i Uruguay. Alternativ Stad och MJV, genom fr.a. Tord Björk och Louise Pettersson, var drivande i att få hit aktivister från Latinamerika och att genomföra turnén genom hela Europa. Inblandade var även Jordens Vänner i Finland, KEPA från samma land samt många andra organisationer. 1996 samordnade vi detta med firandet av almstriden 25 år. Detta var kulmen på ett mångårigt engagemang från MJV:s sida.

Motstånd mot EU.

Under folkomröstningskampanjen inför eventuellt EU-medlemskap så deltog Alternativ Stad på Nej-sidan. Flera Alternativstadare jobbade med aktivt i Nej-till-EU. För övrigt ställde hela dåvarande Miljöförbundet, liksom Jordens Vänner, upp på nej-sidan. Vi koncentrerade oss på miljö- och demokratifrågor. Kontakter togs med organisationen Nej-till-EU vilka skulle visa sig vara användbara i fortsättningen.

Vårt motstånd mot storeuropa är av gammalt datum. Vi var aktiva i motståndet mot EEC med en "tillhörande" Öresundsbro i början av sjuttioalet. Tillsammans med många andra ingick vi en front som var så stark att "sossar och moderater" inte vågade sig på att ansöka om medlemskap i EEC utan nöjde sig med att bli med i EFTA. Bidragande orsak var också det stora bråket i Norge under 1972 rörande medlemskap. Att eliten redan då ville tvinga in oss i den s.k. gemenskapen hör till bilden.

EU framstår för oss som en svårkontrollerbar maktkoloss med väldiga politiska ambitioner. Det är en form av kapitalistisk planekonomi styrd av en allsmäktig byråkrati under "Kommissionen". Man gör vad man kan för att avvärja det folkliga motståndet. Ett sätt är via en mycket utbyggd kontroll- och registreringsapparat (alla register på "bråkiga" medborgare). En blivande polisstat??

I EU bestämmer byråkrater, jurister, ekonomer och storföretagsamheten. Den svenska folkrörelsedemokratiska traditionen med relativt stark basorganisation har svårt att hävda sig i EU:s korridorer. Men den gör sig kanske bättre utanför i det folkliga motståndet mot EU?

Samgående med Jordens Vänner.

1995 i maj slog Miljöförbundet ihop sig med Jordens Vänner. Andra tänkbara koalitionspartner var Framtiden i Våra Händer. Anledningen till sammanslutningen var bl.a. att vi tappade mark (medlemmar) och såg en möjlighet att bli starkare och att få del av internationella Jordens Vänners kontaktnät med c:a en miljon medlemmar i sextioalet länder.

Sammanslagningen har fungerat rent praktiskt. Det har förstås funnits och finns konfliktpunkter men inga antagonistiska konflikter. Alternativ Stad har haft flera personer i styrelsen.

Alternativguidning.

Våren 98 sökte och fick Alternativ Stad pengar av Agenda 21 i Stockholm för ett projekt kallat Alternativguidning. Vi hade ordnat guide turer förut bl.a under FN-konferensen 72 i Stockholm. Då visade vi t.ex. Rödabergsområdet, Gamla Enskede, Duvbo Villastad samt Hagalund och Tensta. Ett annat tillfälle var 1980 då vi på vårt eget sätt kom ihåg Stockholmsutställningen 1930.

Den här gången ville vi visa den yttre staden (t.ex Liljeholmen, Aspudden, Midsommarkransen) samt nya och gamla förorter (t.ex. Märsta) och områden som står i tur att bebyggas som t.ex. Finnboda Varv och Lugnet vid Hammarby Sjö. Vi genomförde totalt sju turer under perioden maj t.o.m augusti. Två per buss (vi besökte bl.a. f.d. Gebers Konvalescenthem där man då byggde en ekoby), fyra turer var till fots, t.ex. en lång tur genom Ulvsunda industriområde och två turer till Liljeholmen med besök i den nyligen färdigbyggda Nybodahöjden med sina privata gator. En uppskattad tur var per cykel genom Hammarby Industriområde, Lugnet och vidare över till Finnboda Varv och med avslutande picknick på Kvarholmsberget med utsikt över Svindersviken.

Våra lokaler och hur de använts/används.

Våra lokaler har spelat en stor roll i vår verksamhet och vi har haft bestämda syften med dem. Den första lokalen låg på Bryggargatan mitt i city och var från början bara ett rum mot gatan samt ett litet bakre rum med toalett och vissa möjligheter att laga mat. Många möten måste därför ske på annan plats bl.a. Moderna Museet.

Julen 1970(?) upptäcktes ett jättelikt dittills okänt utrymme inne i huset. Vi slog oss igenom en igenmurad portal och fann utrymmen som varit dolda för världen i flera decennier i väntan på rivning. Vi fick på så vis tillgång till c:a 210 kvm samt även ett gårdsutrymme. Stockholms Stad måste övertygas om de nya rummens existens genom besök på platsen.

Den större lokalen gav oss fantastiska möjligheter. Våra arbetsgrupper fick tillgång till det stora utrymmet och en jättelik bokhylla där bl.a. vårt klipparkiv ställdes in. Vi fick också möjlighet att kunna behålla material till våra utställningar. Till våra veckomöten kunde nu många människor komma. Lokalen var i perioder fullspikad både dag och natt. Diskussionens vågor gick höga och mängder med té och smörgåsar och annan mat gjordes. Vintern var ett speciellt problem eftersom två fotogenkaminer behövde hållas i gång för värmens skull. Vi hade en speciell tidsplanering för att klara av det.

1979 blev vi tvungna att utrymma lokalen på Bryggargatan p.g.a. renovering av kvarteret Lammet. Det var det sista något så när intakta klarakvarteret. Vi hade länge kämpat emot de ursprungliga planerna på att riva det. I dag när vi ser resultatet av renoveringsarbetet kan vi bara konstatera att vi gjorde rätt.

Efter åtskilliga förhandlingar och efterforskningar öppnade sig en möjlighet att få del i en stor lokal i Götgatsbacken i en gammal klädbutik/lager. Lokalen där kom att fungera som ett stadsstudiecentrum. Vi hade många besök från skolor och studenter och försökte efter förmåga att skapa en motoffentlighet kring frågorna om staden. Vi hade seminarier om "Staden som Klassrum". Staden uppfattades som "en uppslagen bok, med ett eget språk som måste läras, för att kunna läsas". 1980 medverkade vi i ett stadspolitiskt universitet m.a.a.

femtioårsminnet av stockholmsutställningen 1930 då funktionalismen lanserades som stadspolitisk doktrin.

I lokalen fanns också ett bokcafé, ett galleri i ett speciellt rum och en särskild scen med olika programpunkter. Lokalen på Götgatan inrymde även Radio Klara. Där fanns också en scen där bl.a. Jonas Gardell och Mare Kandre debuterade.

Vi hade från och till nattliga besök av motståndare som förstörde vårt skyltfönster. 1986, när huset skulle renoveras och hyran fyrdubblas, fann vi oss tvungna att återigen se oss om efter en ny lokal. Efter en kort sejour på Wallingatan bakom Folkets Hus fick vi möjlighet att hyra ett utrymme på Wollmar Yxkullsgatan i en lokal där Folkkampanjen mot Kärnkraft, Fjärde Världen och andra organisationer redan fanns.

De båda tidigare lokalerna hade karaktär av "Drop-In" lokal. De låg direkt mot gatan och bl.a. skyltfönstren lockade till besök. Den vägen fick vi både nya medlemmar och möjlighet att sälja och visa upp vårt material. Lokalen på Wollmar Yxkullsgatan hade inte den möjligheten. Denna svårighet bestod när vi 1993 flyttade till Solidaritetshuset.

I Solidaritetsrörelsens Hus som vi, i skrivande stund, bor i har vi funnit oss väl tillrätta. Vi deltar i husets styrelse och har stött försöken att utvidga biblioteket (men med ett öga på kostnadsutvecklingen) och behålla annexet. Det finns gott om samlingslokaler i huset vilka synnerligen flitigt används. Många bussar (46,55,66) stannar vid huset som därigenom ligger centralt. Runt omkring breder den nya bebyggelsen längs Hammarbyhamnens kajer ut sig. Man bygger också i f.d. Lugnets industriområde.

Vi har ända sedan slutet av åttioalet haft kanslierna bemannade med ALU-anställda och/eller frivilliga. Det är viktigt att vara på plats, helst varje vardag, på regelbundna tider.

Vi går i bräschen för en motoffentlighet.

Förutom våra egna lokaler och publikationer har vi, med rötterna i Alternativ-Jul-firandet 1968, sett det som viktigt att skapa träffpunkter, fester och festivaler i sta'n som en icke-kommersiell motoffentlighet. Engagemanget i allaktivitetshuset Gamla Bro och téhuset under almarna var led i detta. 1977-78 "arrangerade" vi Bellmansfesterna i Haga sedan Solnas och Stockholms kommuner beslutat lägga ner dessa populära evenemang. Tiotusentals besökare kom.

Alternativ Stad har vidare deltagit i Skeppsholms- och Söderfestivalerna. Vi var 1977 också med i försöken att skapa en "väggtidning" i T-banan som motvikt till reklamen och har i många andra sammanhang bekämpat reklamens nedklottring av stadsrummet.

Vi arbetar aktivt för att Solidaritetshuset skall bli en träffpunkt för de stockholmare som intresserar sig för staden som livsform och -rum. Vi deltog i planerandet och genomförandet av Färnebo Folkhögskolas kurs "Staden som vi vill ha den".

Några aktivistprofiler under åren.

Alternativ Stad har haft (och har) ett stort antal på olika sätt betydande och särpräglade personligheter. Vi är i normala fall en organisation som betonar den kollektiva insatsen men i det här speciella fallet (historiken) har vi sett oss nödtvungna att frångå denna princip.

I den första generationen aktivister vill vi gärna nämna Ralph Fidler, Per Janse, Göran Folin och Sten Haage för deras mångåriga och helhjärtade insats för rörelsen i en tid när det verkligen stormade. I kontakterna utåt var det mest män som syntes.

Både Sten och Ralph är bortgångna. Per ägnar sig åt radion och journalistiken men har inte lagt av. Göran är still going strong och har aktivt medverkat i denna historik. Han ägnar mycket tid åt Kritisk Utbildningstidskrift (KRUT).

Ralph var vår frontfigur som i många år i ur och skur stod på Stockholms gator och sålde Klara Papper och charmade nya människor till att arbeta med Alternativ Stad. Ibland hade han sällskap av Åke Wiktor som vi gärna minns för hans munviga gräl med Orgel-Maria på Sergels Torg. Ralph fick så småningom utmärkelsen Guldkängan. Ralph krönte sin politiska karriär i Stockholmspartiet. Dit hade han sällskap av Gunnar af Klintberg.

Sten gjorde en mångårig och värdefull insats i ekonomigruppen tillsammans med Hasse Ernerfeldt och Staffan Wrigge. Den senare höll tillsammans med Göran Ekroth i många år ihop vårt stora arkiv.

Under åttio- och nittiotalen har Jonas Andersson och Liselott Falk varit en klippa vad beträffar ekonomiska spørsmål.

Från åren fram till almstriden minns vi Eva Hernbäck som hade värdefulla kontakter med press och övriga massmedia. I många år var även Thomas Åström liksom frilansjournalisten Inger Thunvall verksamma. Vi stöter ofta ihop med dem i aktivistsammanhang. I början av åttiotalet dök Birgitta Henriksson upp. Hon har en bakgrund i Fälbiologerna och Alternativt Samhälle och är en klippa i Alternativ Stad.

Björn Gustafsson var i många år vår mästereffotograf och han sitter idag på ett värdefullt bildarkiv från åren 69-75. Under åttio- och framför allt nittioalet är det Pär Wetterroth som har fotograferat. Pär har även fungerat som ett socialt centrum. Även Per Skoglund fotograferade.

Mikael Johannesson var i många år aktiv. Han är författare/redaktör till/för en rad skrifter/böcker och var också under en period ordförande i Miljöförbundet.

I trafikgruppen gjorde Eie Herlitz stora insatser. Han kunde ofta planärenden och stadsplaneringen bättre än både politiker och tjänstemän. Efter många politiska turer hamnade han hos miljöpartiet.

Jan Wiklund dök upp i början av sjuttioalet och är den som vid sidan av Göran Folin har störst sammanlagd erfarenhet av Alternativ Stad. Jan utbildade sig så småningom till typograf och är ansvarig för en mängd trycksaker. Under åttiotalet var han med och tog fram folkrörelsetraditionen. Han är också amatörhistoriker och tillsammans med Tord Björk vår sakkunnige vad beträffar folkrörelser.

Många personer ur åttio- och nittiotalsgeneration är nämnda på andra ställen i texten. Här vill vi framhålla Daniel Wohlgeomuth och Susanne Lindgren som (i början?) av åttiotalet drev Café Kapten Haddock, där vi ofta träffades. Vår trafikgrupp har rymt profiler som Karin Adestrom, Sofia Strohl och många andra. I vår jobbgrupp märktes t.ex. Louise Pettersson. Det ter sig som en nästan omöjlig uppgift att ge rättvisa åt alla aktivister. Det skulle krävas en mindre katalog. Vi tackar självklart alla som varit aktiva i Alternativ Stad.

6. Vad vi gör i dag (1999 och 2000).

Arbete med ett hållbart Stockholm.

Vår moderföreningen Miljöförbundet Jordens Vänner har, därtill inspirerad av internationella och nederländska Jordens Vänner, sysslat med att popularisera idén om en hållbart samhälle. Detta har man gjort i en rad rapporter. Också Alternativ Stad har deltagit på en kant.

Våren 1997 tog Mikael Sundström ett bra initiativ och sökte pengar från Miljöfonden Agenda 21 för att göra en rapport om ett hållbart Stockholm. En ganska stor arbetsgrupp bildades och vi hade diskussions- och studiemöten under våren och sommaren 1997 innan arbetet satte i gång på allvar under hösten 1997. De som höll i själva rapportarbetet var Hanna Österlund och Sofia Strohl som fick en del av de sökta pengarna för sitt arbete. De är även huvudförfattare till studien Ett hållbart Stockholm.

Rapporten kom från trycket i december 1998. Några kapitel har varit kontroversiella. De som handlar om kultur, demokrati och sociala förhållanden i det framtida Stockholm. Det är att beklaga eftersom Alternativ Stad aldrig har varit enbart en miljögrupp. Vi har i flera år spridit denna rapport till intresserade.

Arbete med arbetslösheten och systemkritisk verksamhet.

Vårt engagemang i arbetslöshetsfrågan fortsätter om än på en lägre nivå. Under våren 98 satt Louise Pettersson med i styrelsen för Alliansen för Arbete. Det var en "jobbig" period beroende bl.a. på inre splittring i alliansen.. Vi är fortfarande med där om än passivt och deltog också aktivt i kampanjen mot Marknadens Diktatur. Den handlade bl.a. om just arbetslösheten. Kampanjen genomförde två stora demonstrationer 1998 och 1999. Sammanlagt deltog c:a 4.000 personer. Vi arbetar vidare med frågan i Sociala Utskottet i Riksföreningen MJV. Det vore bra att skapa ett forum för systemkritisk debatt.

Fortsatt motstånd mot massbilismen.

I en tid då framför allt bilindustrin anser att miljöproblemen kring bilismen är lösta med hjälp av bättre och energisnålare motorer, mindre oljud (bl.a. beroende på nya typer av däck) samt katalytisk avgasrening är det viktigt att framhålla massbilismens värsta avigsidor som är dess

dåliga inflytande på stads- och kulturlandskapet. Bilismen är extremt utrymmeskrävande i en tid då centralt belägen stadsmark är värd "multum". Bilismen lämnar många människor i sticket samt tränger bort (likt en gökunge) cyklist, gångtrafikanter och kollektivtrafik ur stadsboet. Bilen är en buse i stadsrummet och kan få finnas där endast om den visar hyfs och rör sig på den gående människans villkor (ett humant stadsrum). Staden är en kollektiv angelägenhet och bilismen är asocial i sammanhanget.

Jämlikhetsargument borde användas endast då man jämför bilfrälset med dem som hamnar utanför. Nu blir det ett himla liv då någon föreslagen åtgärd som prissättning av gaturummet (trängselavgifter m.m.) drabbar enskilda bilåkande personer.

Det är viktigare än någonsin att fortsätta kampen mot massbilismen.

Kritik av och motstånd mot MAI-avtalet.

Den internationella storföretagsamheten är sedan åttiotalet på krigsfot mot såväl demokrati som folkrörelser. De anses stå i vägen för den rena marknadsekonomin. Inom såväl GATT som efterträdaren WTO pågår ett arbete att få tillstånd en världsvid lagstiftning på kapitalets villkor. I april/maj 1998 skulle regeringsrepresentanter för 29 OECD-länder träffas och skriva under MAI (Multilateral Agreement on Investment.) Det skulle ha inneburit arbetsrättsliga och andra förändringar för de drabbade länderna. Rättigheter för företagen och skyldigheter för länderna. Att i vår del av världen ägandet också av tradition handlar om skyldigheter verkar man ha glömt bort.

De skumma planerna på världsherravälde kom dock på skam. Planerna upptäcktes och bemöttes av en världsvid proteststorm. Fr.a. miljörörelsen, solidaritetsrörelsen och folk från tredje världen protesterade. Detta var ett lyckat exempel på en s.k. internetkampanj.

Medverkan i nätverket Stockholm inte till salu.

Under året 1999 tog vår bostadsgrupp flera initiativ. Den började bl.a. samla namn mot utförsäljningen (bostadsrättiseringen) av allmännyttans bostäder och tog kontakt med hyresgästföreningen i denna fråga. Under sommaren samarbetade vi med organisationen Socialekologisk aktion och genomförde i slutet av augusti ett seminarium betitlat "Stockholm - Stad till salu?", om och mot den nyliberala offensiven. En plattform i tolv punkter tillkom vilken presenterades för allmänheten 11:e september 99 då kampanjen Mot Marknadens Diktatur hade sin stora manifestation med 2200 deltagare. I oktober grundade vi och många andra organisationer nätverket "Stockholm - inte till salu", vilket sedan fortsatt namninsamlingen mot utförsäljningen av allmännyttans bostäder.

Nätverket har bl.a. genomfört två stora demonstrationer och ett flertal seminarier. Det består f.n. (2000) av c:a tjugo organisationer. Det har många idéer till fortsatt verksamhet. Namninsamlingen nådde 21.000 namn (18/6 -01). Tillsammans med hyresgästföreningens insamling nådde vi c:a 42.000 namn och kunde därmed begära att frågan om folkomröstning togs upp i kommunfullmäktige. Tyvärr avslogs vår begäran om folkomröstning, men opinionstrycket fick betydelse för kommunalvalet 2002.

7. Framtiden. Vart går Alternativ Stad?

Amsterdamäventyret och internationalismen.

Den alltmer internationella storföretagsamhetens ambitioner och planer kan bara bemötas av en internationell (mot)rörelse (aktivister i alla länder förenen eder!!). En sådan rörelse får naturligtvis inte låta sig koopteras eller tro att man kan nå varaktiga framgångar genom att bara springa i maktens korridorer. Det är genom ett träget basarbete och genom att bygga självständiga (världsvida) folkrörelser som man vinner varaktiga framgångar. Organisationer som TABD och WTO samt påhitt som MAI banar vägen för (framtingar) den världsvida motrörelsen. Det är en överlevnadsfråga helt enkelt!

Det är viktigt för en lokalt förankrad organisation som Alternativ Stad att också odla internationella kontakter. Vi har kontakter i de övriga nordiska länderna men även i England (Reclaim the Streets) samt med organisationer som A SEED m.fl.

Att förbli på torget bland vanligt folk.

Det finns ett ständigt hot mot en organisation som Alternativ Stad och det är att nöja sig med rollen som alternativ utredare och diskussionsklubb för akademiker. Somliga medlemmar kanske föredrar det framför snålblåsten på gator och torg men det är genom att artikulera folks missnöje och än viktigare att uppmana människor att själva engagera sig (vi tror på folks självorganisering och egna initiativ) som vi blir respekterade och uppmärksammade. Detta skiljer också ut oss från andra miljöorganisationer.

En annan frestelse är att bli en nischorganisation som bara jobbar med miljöfrågor eller till och med bara med vissa miljöfrågor. Vi måste hålla fast vid vår identitet som social- och stadspolitisk organisation. Vi ska finnas i vimlets yra mitt på torget.

Ingen hjälpreda åt staten.

Det är lätt att vilja eller tvingas ställa upp som hjälpreda åt staten när den i sann nyliberal nit drar sig tillbaks från tidigare förpliktelser. Många byalag och liknande rörelser runt omkring i landet ser sig tvungna att ta över t.ex. nedläggningshotade poststationer för att få den service som behövs. Vi bör inte ställa upp på statens sida som hjälpgumma. Viktigt är därför att insistera på betydelsen av självständiga folkrörelser. Själva vilja vi oss fria. Vi slåss för våra intressen och rutiner mot både staten och marknaden när så krävs.

Frågan är faktiskt högaktuell. 1986 års folkrörelseutredning hade i uppdrag att undersöka hur och om folkliga rörelser kunde ta ansvar för sådan verksamhet som helt eller delvis sköts av kommuner och landsting (se "Ju mer vi är tillsammans" SOU 1987:33). Utredandet har sedan fortsatt på detta spår. Man har undersökt om lämpliga statsbidrag kunde stimulera

frivilligorganisationernas ansvarstagande inom olika (sociala) områden. Detta som ett komplement och kanske alternativ till privatisering av offentlig verksamhet (se "Organisationernas Bidrag", SOU 1993:71). Man skymtar också ett annat motiv "att underlätta skapandet av nya arbetstillfällen".

Ett senare bidrag på "hjälpgrundtemat" är rapporten "Social Ekonomi i EU-landet Sverige" (Inrikesdepartementet Ds 1998:48). Den syftar till att ge en svensk definition av begreppet "social ekonomi", som myntades av kommissionens generaldirektoriat XXIII 1989. Man kommer fram till att "Den sociala ekonomin består av organiserade verksamheter som primärt har ett samhällligt mål och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn". Vi betackar oss och vill varken vara hjälpgrund eller piga.

Den sociala ekonomin har även en del positiva sidor som är värda att beakta. "Den går bortom ekonomismen och räknar med alla människors långsiktiga och mångfasetterade behov snarare än med kortsiktig profit och köpstarka konsumenter. Den bygger på traditioner, (lokal) historia, kultur och rötter samt hembygdkärlek och väjer inte för frågan om meningen med livet. Den sociala ekonomin kan representera en annorlunda utveckling med både bevarande och förändring". (citatet är från Småbrukaren nr 3 1998). Alternativ ekonomi på folkets villkor kan man säga.

Mycket beror på varifrån initiativet kommer. Vi säger nej till att få saker påprackat.

Vårt program.

Alternativ Stad har haft tre (fyra) program under sin existens. Från 1969, 1974, 1979 (samt ett utkast från åttiotalet). Det börjar bli hög tid med ett nytt program. Ett utkast finns redan (det har spridits i ett utskick till berörda) men somliga medlemmar tycker inte att det går att formulera något som "alla" ställer upp på, medan andra tycker att vi bör ha något skrivet om vår långsiktiga inriktning. Man får väl säga att rapporten "Ett Hållbart Stockholm" tills vidare får tjänstgöra som program.

Vår syn på demokrati och traditionell politik.

Detta har berörts på flera ställen i "denna rapport", speciellt i inledningen. Några slutord vore på sin plats. Politiken håller på att falla i vanrykte i Sverige. Detta beror bl.a. på de allt flera kommunalpolitiska skandalerna som rullas upp i vårt land. Vi kan nämna orter som Motala, Gävle, Örebro och det som var på tapeten när detta började skrivas: Älvsborgs landsting med orten Alingsås. Här har många partier skämt ut sig. Antagligen är det avslöjade bara toppen på ett isberg. Politiken kan heller inte stå emot den ekonomiska övermakten.

Att demokratin ändå hålls vid liv beror på att den lever och frodas i det civila samhället och det är därifrån den kommer att förnyas. Utan nya folkrörelser stannar Sverige!!!

Den representativa demokratin i Sverige utvecklas tyvärr mot repressiv demokrati. Den gör drängtjänst hos europaunionen och storkapitalet och är snarare deras "medhjälpare" än en folklig motkraft. Kontrasten mot politikens ställning i början av sjuttioalet är stor. Då trodde

man på officiellt håll att det gick "att välja framtid". Se utredningen med samma namn (SOU 1972 - 59).

En f.d. minister har uttryckt sig ungefär så här om EU och EMU men det är även en beskrivning av den nuvarande demokratins utveckling: "Medborgarna ska genom rösthandlingen egentligen inte kunna påverka den ekonomiska politiken annat än marginellt. Demokratins makt ska "disciplineras", ekonomin och kapitalet skyddas mot folket. Det är själva idén."

Bilaga:

8. Något om sociala rörelser och forskningen om dem (oss).

8.1 Allmänt om sociala rörelser och forskningsläget.

I pamfletten "Kan folkrörelser förändra världen?", publicerad 1996, går vi igenom en rad aspekter på folkrörelser/sociala rörelser. Vi ger bl.a. en något kontroversiell definition av folkrörelser. Den kommer från den tyske forskaren Joakim Raschke. Definitionen är kontroversiell för att den betonar rörelsernas motsatsförhållande till överheten (fr.a. staten och den traditionella eliten). De är alltså inte, enligt vårt sätt att se saken, representativa organisationer i harmoni med staten.

Vi varnar för det slarviga och alltför vida begreppet NGO (non governmental organisation) och polemiserar mot betänkandet "Ideell verksamhet" och mot delar av den svenska folkrörelseforskningen som varit sen att observera och intressera sig för "nya sociala rörelser" och inte varit intresserad av teoriutveckling.

Pamfletten användes under ett seminarium om folkrörelser på Lindsberg i oktober 1996 men skrevs med tanke på en bredare läsekrets. Den har också studerats i våra nordiska grannländer.

En sammanfattning av våra idéer om folkrörelser finns i den tidigare nämnda boken "det globala folkrörelsesystemet" av Jan Wiklund. Den finns för närvarande bara i preprint och endast den första volymen av planerade två är färdig. Boken bygger på världssystemperspektivet (enligt bl.a. Wallerstein och Bader) vilket ger den en sammanfattande styrka. Den betraktar folkrörelser som lika viktiga som stater och kapitalgrupper när det gäller att forma historien. Delar av boken finns utlagd [här](#).

Alla folkrörelser (nationella och andra) beskrivs, med början i kristendomen och sätts in i Wallersteins modell. Wiklund ägnar mycket tid åt nationella rörelser och beskriver bl.a. den ryska revolutionen ur det perspektivet. Det är i och för sig inte förvånande eftersom centrum och periferi är centrala begrepp i Wallersteins modell. Både ryska och kinesiska revolutionen ägde rum i periferin i alla fall om man ser det hela från Europas synvinkel. Det var där (i

Europa) som världsmarknadssprocessen började och länder i periferin har ofta tvingats bekämpa den.

Man kan säga att forskningen om folkrörelser förnyades under åttiotalet både vad gäller teoriutveckling och (nya) forskningsobjekt. De s.k. nya sociala rörelserna kom i fokus. Med det menas t.ex. kvinno-, miljö- och alternativrörelsen. Förnyelsen kom bl.a. från Italien där sociologen och terapeuten Alberto Melucci är verksam. Han lägger fram sina idéer i boken "Nomads of the Present: Social Movements and Individual Needs in Contemporary Society" 1989. Den kom på svenska med titeln "Nomader i Nuet" 1991 å Daidalos Förlag. Det är en bok som studera(t)s av många yngre forskare vilka från olika utgångspunkter (sociologiska, statsvetenskapliga, ekonomihistoriska, socialantropologiska och etnologiska) studerat nya sociala rörelser.

Också tyskarna har bidragit till förnyelsen av folkrörelseforskningen. Vi kan nämna Veit Michael Bader, Joakim Raschke samt Roland Ruth och Dieter Rucht.

I Sverige har de nya idéerna tagits upp av flera yngre forskare. Här vill vi speciellt nämna sociologen Håkan Thörn. Han har en bakgrund i 1980-talets alternativ- och miljö rörelse i Göteborg (bland de s.k husnallarna). Han har skrivit en avhandling i två delar om sociala rörelser - (1): Modernitet, sociologi och sociala rörelser samt (2): Rörelser i det moderna - politik, modernitet och kollektiv identitet i Europa 1789-1989.

Första delen är teorien bakom analysmodellen medan själva analysen genomförs i del två. Thörn är påverkad av postmodernistiska tankar liksom f.ö. också (av) Alberto Melucci. Det kan vara av värde för läsaren att ta del av Thörns definition av social rörelse: "En social rörelse är ett kollektivt handlande som är relaterat till centrala aspekter och konflikter i moderniseringsprocessen. Den innefattar en kollektiv identitet i form av en kollektiv aktör. Den ska vara utopisk, det vill säga inriktad mot en genomgripande samhällsförändring och den ska vara relaterad till en rörelsekultur d.v.s. ha ett relativt autonomt interaktions sammanhang, bestående av nätverk, organisationer och institutioner".

Thörn ser fyra dimensioner i moderniseringen.

(i) Den ekonomiska moderniseringen.

(ii) Den tekniska moderniseringen.

(iii) Den politiska moderniseringen.

(iv) Den kulturella moderniseringen.

Förändringar i de olika dimensionerna är beroende av varandra men de kan också vara autonoma och ingen av dem kan reduceras till utvecklingen i en annan. Den kulturella och politiska moderniseringsprocessen har kraft i sig själva och påverkar i sin tur den ekonomiska och tekniska utvecklingen.

Moderniseringsprocessen genererar oavbrutet nya förändringar och konflikter. De moderna sociala rörelserna reagerar (och agerar) på dessa. En intressant diskussion om teknisk modernitet versus befrielsens modernitet förs av Immanuel Wallerstein i essäsamlingen Liberalismens död (Vertigo Förlag 2001).

Språk, symboler och kultur har en framträdande roll i Thörns avhandling. Thörn är snarare postmodernist än marxist. De sociala rörelsernas identitet och existens kan inte reduceras till mekaniska konsekvenser av moderniseringen. I viss mening konstruerar rörelserna sig själva.

Thörns idéer är utomordentligt väl sammanfattade av Thomas Holmgren i Röda Rummet (Internationalens kulturbilaga) Nr 3 - 1997 som tar dem till utgångspunkt för ett vidare resonemang om den nya vänsterns möjligheter och uppgifter.

Sagde Thörn har också skrivit företalet till Alberto Meluccis bok "Nomader i Nuet. Sociala rörelser och individuella behov i dagens samhälle". Det är en bra introduktion till Meluccis filosofi och sociologiska metod. Melucci var den som introducerade begreppet "nya sociala rörelser" i slutet av sjuttioalet. Han är påverkad av fr.a. den franske sociologen Alain Touraine som formulerade en teori om det postindustriella samhället i vilket den nya rörelserna verkar och lever.

De nya rörelserna är nya därför att de verkar i en ny typ av samhälle, också kallat kunskapsamhälle, i vilket symbolhantering har en avgörande betydelse. De saknar den klassmässiga homogenitet som utmärkte den klassiska arbetarörelsen och de har en annan självförståelse. De ser sig inte som bärare av historisk förändring och en ny social ordning (den stora utopin) vilket inte hindrar att de kan vara just det. De är mer intresserade av att "leva utopin" här och nu än att kämpa för en storslagen utopi i en obestämmd framtid. Dessa rörelser uppstod i 68:rörelsens efterdyningar.

8.2. Något om forskningen om alternativrörelsen speciellt i Stockholm.

Den förste, oss veterligen, att formulera sig om de nya rörelserna i Stockholm, var Per Kågeson, som skrev en uppsats i statsvetenskap om rörelser i Stockholm under perioden 1967-1969 (ca). Den hette "Alternativrörelsen, alternativgruppernas arbete i Stockholm" - Stockholms Universitet HT 1969.

Dessvärre har vi bara hört om den via olika forskare. Han lär ha dömt ut de nya rörelserna och trodde inte att de skulle bli långvariga eftersom de saknade en teoretisk helhetssyn. Denna anklagelse har från och till också drabbat Alternativ Stad. Se även avsnitt 9 om vänstern och staden.

Per Janse, aktiv i Alternativ Stad åren 1969-1974 (och därefter i Alternativ Samhälle fram till 1979), har sammanfattat de åren i en opublicerad skrift. Den fanns med i några pärmar med klipp om vår historia åren 1969-1979 vilka förmodligen har förkommit. Vi har förgäves sökt få tag på denna uppsats.

I Anders Gullbergs stora studie om cityomvandlingen finns i del II pp. 91-94 ett avsnitt om Alternativ Stads tidiga historia. Boken är utgiven av Stockholmia förlag 2001.

Provierörelsen finns beskriven på många håll. Den förekommer i "Boken om Mods" (Ordfront Galago förlag 1998) av Urban Nilmander och Kenneth Ahlborn. Se pp. 19-20. Rörelsen finns också behandlad i olika akademiska uppsatser. Vi kan här nämna "ProVie - för livet eller döden? ProVies människo- och samhällssyn." (En B-uppsats av Rijota Kasamatsu) Södertörns Högskola - avdelningen för Idéhistoria: VT 1998. I denna uppsats finns en rad

intressanta referenser bl.a. till Frihetlig Socialistisk Tidskrift liksom till provierörelsens interna tidskrift. Också tidningen Metro har uppmärksammat Provierörelsen (1998?). I Leif Nyléns bok "Den öppna konsten" från 1998 nämns förutom de kulturradikala grupperna också provierörelsen liksom Alternativt Samhälle (pp. 162-164) och Arkiv Samtal.

Almfrågan behandlades redan på sjuttioalet av Kjell Sundström i ett examensarbete vid Avdelningen för Arkitektur (Almarna i Kungsträdgården. KTH 1975). Han fortsatte sedan under åttiotalet sina studier av almaffären i en rad arbeten (Processen mot Almarna I, II och III 1981, ISSN 0349-4918. TRITA-BFL-1008,1009, 1010, 1981). Han använde sig av vårt arkiv om almstriden vilket han lät kopiera av. Vi vet inte om hans forskning resulterade i en avhandling.

Som tidigare är nämnt i detta arbete gjorde ett antal sociologer en omfattande kartläggning av Alternativ Stad på uppdrag av Stockholms Arbetarekommun och Beredskapsnämnden för Psykologiskt Försvar. Studien hette "Almarna - En studie i opinionsbildning" (Forskningsgruppen för Samhälls- och Informationsstudier 1973). Den innehåller bl.a. ett avsnitt om Alternativ Stads tidiga historia.

Under nittioalet har en rad forskare sysslat med oss. Det är både ekonomihistoriker, statsvetare och etnologer.

Etnologen Ulf Stahre lade fram en avhandling på etnologiska institutionen vid Göteborgs Universitet den 16/4 1999. Den heter "Den Alternativa Staden", utgiven på Stockholmia förlag 1999, och behandlar byalag och aktionsgrupper i Stockholm 1968-1978. Han är medlem i Alternativ Stad och har haft mycket kontakt med oss under såväl 1997 som 1998. Han har begärt och fått pengar för att fortsätta studierna fram till dags dato. Han är bl.a. intresserad av de frihetliga grupper som finns i dag i Stockholm.

En statsvetare som visat stort intresse för oss är Daniel Helldén vid statsvetenskapliga institutionen å Stockholms Universitet. Han skriver en avhandling om de politiska konsekvenserna av almstriden.

Våra insatser åren 1969-1972 vad gäller saneringen av Nedre Norrmalm har behandlats av Edward Deverell, ekonomihistoriker vid Stockholms Universitet. Han uppsats heter "Debatten kring Norrmalmsförnyelsen. Reaktionen på Stockholms arkitektoniska förändringar under trettio år 1951-1981". Han använder sig av Alberto Meluccis arbete som teoretisk ram vid analysen av Alternativ Stad, vilken betecknas som en social rörelse.

Daniel Wohlgemuth har behandlat "Medborgarsammanslutningar i nätverk - motståndet mot Dennispaketet som fallstudie". Uppsatsen lades fram vid Göteborgs Universitets Statsvetenskapliga Institution VT 1997. Den är tidigare berörd i denna historik och handlar om Ur Tid Är Leden som Alternativ Stad var med och grundade 1992.

En annan etnolog som visat intresse för fr.a. Almstriden är Peter Du Rietz. Han har skrivit en uppsats på D-nivån.

9. Vänstern och det "urbana rummet".

Den marxistiska vänstern har ibland anklagat rörelser som Alternativ Stad för att sakna en teoretisk grundsyn och att bara vara aktionsinriktade. Vi har t.o.m anklagats för att vara principiellt hållningslösa i ideologiska och teoretiska frågor. Sant är att vi har varit väldigt upptagna av att "göra saker" och att vi ibland gjort narr av de akademiska "marxologerna". Men vår historia visar på flera tillfällen då vi försökt "tänka till" för att ta ett "nytt" teoretiskt grepp på den stadspolitiska kampen.

Redan i slutet av sextiotalet förde vi fram tankar, som formulerades av Jane Jacobs i boken "Death and Life of Great American Cities". De var förstås anpassade till stockholmska förhållanden. Vi propagerade för storstadens egna kvaliteter - mångfalden, tätheten, offentligheten liksom anonymiteten, intensiteten i utbud av möten och förlustelser samt variationen i skala och storlek och visade på det urbana rummets stora politiska betydelse.

Ett annat tillfälle var vårt "Stadspolitiska Universitet" som kom till 1980 vid femtioårsminnet av stockholmsutställningen (1930). Här tog vi upp förutom "Praktiska erfarenheter av tio års stadspolitisk kamp" också "Teorier kring stadsutveckling och stadskamp" samt "Strategi och taktik för den fortsatta stadspolitiska kampen". Vi försökte också lansera fransmannen Henri Lefebvres tankar om staden och det (moderna) urbana rummet, speciellt böckerna "Produktion av rummet" samt "Den urbana revolutionen".

Han diskuterar både städernas historiska utveckling och vikten av att från de repressiva krafterna återerövra staden som livsform. Han säger t.ex. "Vetenskapen om den sociala rumsligheten representerar den teoretiska sidan av en social process i vilken de urbana rörelserna representerar den praktiska". Det (teori + praktik) kan kanske fortfarande tjänstgöra som vårt motto. Det gäller som vanligt att gå på två ben om man skall förändra världen.

En av Lefebvres mest kända elever var Guy Debord, ledande situationist och synnerligen aktiv i Paris maj 1968. Det är från situationismen som många har fått inställningen "att fri blir människan först då hon tagit makten över sitt eget liv" och att socialismen blott är ett medel till det mål som heter "människans frigörelse".

För den intresserade kan det vara på sin plats att nämna Lefebvres viktigaste arbeten - La proclamation de la Commune: Gallimard 1965, Le droit à la ville: Anthropos 1968, La revolution urbaine: Gallimard 1970, La pensée marxiste et la ville: Casterman 1972, Espace et politique - le droit à la ville II: Anthropos 1972. På svenska finns också "Marxs Sociologi": Tema 1968. På engelska finns "The Production of Space" Blackwell Publishers, Oxford 1998 och på svenska Staden som rättighet, Bokomotiv 1982.

En svensk uttolkare av Lefebvre är Bosse Bergman. Han har skrivit om honom i bl.a. Ord & Bild, Nr 6, 1974, se "Stadsbygget som politisk strategi - Henri Lefebvre och stadens befrielse" pp. 318-328, samt har (med Otto Mannheimer) i samma nummer sammanfattat en intervju med filosofen i fråga, "Det samhällsliga rummet - Ett samtal med Henri Lefebvre", pp. 329-334.

Av samme Bosse Bergman kan man även läsa "Vänstern och stadsfientligheten", i tidskriftens Nittonhundratals Stadenummer Nr 4 -1991, pp. 24-28. Hela numret är att rekommendera. Bergman har påverkat flera äldre aktivister i Alternativ Stad.

I det nyss anförda numret av Ord & Bild finns en artikel - "Socialistiska städer" som handlar om stadsbyggnadsdebatten i sovjetunionen. Den behandlar två förgrundsfigurer i

sammanhanget, N. A. Miljutin och L. M. Kaganovitj som representerar funktionalismen och modernismen (Miljutin ivrade för bandstaden) respektive pragmatismen.

Miljutin står för teorin och citerar gärna Marx, Engels och Lenin medan Kaganovitj är den praktiskt inriktade som hellre talar med vanliga arbetare. Kaganovitj var Stalins förtrogne och blev så småningom en av arkitekterna bakom den tunga industrins uppbyggnad. Miljutins idéer om kollektivisering av hushållen samt krav på minskning av storstädernas befolkning betraktades under en period som "vänsteravvikelser". Kaganovitjs ideer räknades senare (på sjuttioalet) som "småborgerliga". För båda var byggandet av socialistiska städer en teknisk fråga för experter och inte en kulturfråga för politiskt aktiva medborgare.

10. Avslutande kommentarer. Efterord december 2001.

Vi som skrivit denna historik har haft mycket roligt. Vi har intervjuat varandra och andra, mints så gott det går, rotat i arkiv, läst gamla och nya tidskrifter och häften, böcker och flygblad, talat med forskare och läst ett antal akademiska uppsatser. Ändå dyker hela tiden nya minnen och tips upp. En artikel i DN 22/1 1999, skriven av Lars Linder om alternativrörelsen, fick oss att minnas vår handikappgrupp och ett antal aktivister. Vi som skrivit är medvetna om att vi här och där kan ha fel vad beträffar årtal och andra uppgifter men viss omsorg har ägnats åt att kontrollera fakta. Några stora vetenskapliga ambitioner har vi dock inte haft. Har Du som läser detta synpunkter på det skrivna så tag gärna kontakt med oss. Vi tackar i förväg.

Då och då ringer folk, som skriver om t.ex. rivningen av Klara, till oss för att fråga om bilder och annat. Av dessa samtal får vi (har vi fått) spännande information.

Vi saknar mycket ett antal pärmar med klipp om Alternativ Stad åren 1969-1979 c:a. Trots mycket snokande har de inte återfunnits. Största delen av vårt arkiv finns annars i en källare i Handen hos en av de inblandade. Vårt arkiv om almstriden finns t.ex fortfarande där.

Vi har märkt ett ökat intresse bland yngre (akademiker) för det som hände under sextio- och sjuttioatalen i Sverige. Vi skrev vår historia med tanke på de yngre medlemmarna i Alternativ stad. Några av oss som har skrivit hyser förhoppningen att en gång kunna ge ut historiken, kompletterad med andras synpunkter, som tryckt häfte.

Hoppas vi får vara med om Alternativ Stads femtioårsjubileum 2019. Undrar hur världen ser ut då? Och sedan då, när vi gamlingar "tagit slut" och inte orkar längre?? Förhoppningsvis går det som i sången "Skall nya röster sjunga"

" När vi har blivit gamla
Och vårt hår har blivit grått
Och våra kroppar krokmar
Och våra steg blir tunga
Ska nya röster sjunga
Ska nya röster sjunga"

Kompletterande litteraturlista

Studien av Alternativ stads historia 1996-1999 avslutades i början av tvåtusen-talet. Vissa kompletteringar och korrigeringar har sedan gjorts.

Här nedan följer en förteckning av litteratur (böcker, avhandlingar, skrifter, artiklar) som vi funnit vara relevanta. Den kommer att uppdateras med ojämna mellanrum.

Kent Asp, Kungstorgsockupationen i Göteborg - Studier kring information och opinionsbildning, Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, pp.1-167, Nr 91, 1978. Om opinionsbildningen kring Kungstorgsockupationen 1976.

Per Cassel, Mia Christierson, Anders Mächs, Sju Aktionsgrupper, andra upplagan april 1978, KTH Arkitektursektionens Tryckeri 1978, Häftet, som är en samling intervjuer med aktivister, innehåller material om bl.a. Alternativ stad och vissa byalag.

Daniel Helldén, Demokratin Utmanas - Almstriden och det politiska etablissemang, Akademisk avhandling om Almstriden, Statsvetenskapliga Institutionen vid Stockholms Universitet, 2005, ISBN 91-7155-136-0.

Avhandlingen försvarades i Frescati i november 2005. Författaren har grävt fram en mängd intressant material som belyser varför socialdemokraterna reagerade som de gjorde.

Per Janse, Ockupation Stockholm - 25 år sedan Mullvaden, Situation Stockholm, Nr 70, pp. 20-25, 2003. En personligt hållen berättelse om livet i kvarteret Mullvaden 1977-1978. Se även Mullvadens stjärna, www.situationstockholm.se.

Kristoffer Strömgren, Reclaim the City och Alternativ stad - En komparativ analys, Projektarbete 100 poäng, läsåret 2003-2004, Internationella Gymnasiet, Samhällsvetenskapligt program, pp. 1-28, En jämförelse mellan Alternativ stad och Reclaim the City.

Mats Hult, The Battle of the Elms in Kungsträdgården, Outlook, Nr 3 -1971, pp. 6-7, Information Bulletin edited by the Nordic Committees for International Youth Work, Printed in Norway, Sedermera borgarrådet Mats Hult ger sin mycket nyanserade syn på almstriden.

Ulf Stahre, Den Gröna Staden - Stadsomvandling och stadsmiljörelse i det nutida Stockholm, Bokförlaget Atlas, 2004, pp. 1-341, ISBN 91-7389-136-3, Boken handlar mycket om Dennispaketets förslag till nya trafikleder och hur de bekämpades, Fyra organisationer presenteras utförligt bl.a. Alternativ stad.

Martin Stugart, Ralph Fidler till minne, Dagens Nyheter 22:a juni 1995, Familjesidan B5, Om Ralph Fidlers liv och politiska verksamhet bl.a. i Alternativ stad. Fidler var med och grundade Alternativ stad 1969.

Martin Stugart, Alternativ stad, Dagens Nyheter 3:e april 1999, Stockholmsdelen C2-C3, En lång intervju med flera Alternativ stadare i samband med trettioårsjubileet 1999.

Agneta Viirman, An Action Group for Criticism and Concrete Alternatives, Outlook, Nr 3 -1971, p. 8, Information Bulletin edited by the Nordic Committees for International Youth Work, Printed in Norway, En kort artikel om Alternativ stad byggd på intervjuer.

Tord Björk, Kajsa Falkner, Birgitta Henriksson, Jan Wiklund, "Barnen behöver generalernas klöver", Dagens Nyheter, 27 september 1984, Fyra Alternativstadare/Miljöförbundare skriver om folkrörelsesamarbete och människors engagemang i fredsrörelsen.

Rolf Broberg, Alternativ stad fyller 10 år - Ny vind i seglen, Dagens Nyheter, 28 mars 1979, Storstockholm, p. 5. En tillbakablick på tiden 1969-1979 och en titt framåt.

Jan Wiklund, Kraft att förändra, Studieförbundet, Naturia, Stockholm 1993, ISBN 91-604-0206-7, pp. 1-32, En studiecirkel om samhällspåverkan och folkrörelsers möjligheter och svagheter.

Tord Björk, Liselott Falk, Jan Wiklund, "Att nå segrar - recept åt amatörpolitiker", Alternativ stads motmaktsgrupp, 1984??. Det sextonsidiga häftet är resultatet av ett seminarium som Alternativ stads debattgrupp arrangerade på Skeppsholmens folkhögskola 18/6 1983. Deltagarna kom från många håll. Häftet handlar om hur den systemkritiska oppositionen kan lära av motståndarna och bli effektivare. Studien bygger delvis på tankar, den s.k. praxeologin, som finns hos Pau Puig i Scotoni speciellt i boken "Att förstå revolutionen" (Zenit förlag). Häftet har använts i studiesyfte så sent som i början av tvåtusentalet.

Claes Sjöberg, "Alternativ från A till Ö - En bok om framtidens möjligheter", förord av Per Janse, Diverse om alternativrörelsen och olika kollektiv, Sveriges Utbildningsradio AB, 1980.

Staffan Wrigge, "Skriv din historia annars gör någon annan det", Miljötidningen nr 1 2000, pp. 12-13. Handlar bl.a. om hur Alternativ stads historia nedskrevs.

Låt Almarna Leva, Metronome M HLP 10.535, Skiva inspelad under almarna 13-14/5 1971, redigerad och sammanställd av Måns Rosander och Anders Burman, Många kända artister ställde upp under almarna i maj 1971 och en del av behållningen från skivan gick till Alternativ stad som också fick ett stort antal egna exemplar av skivan att sälja. Ett fint tidsdokument.

Jenny Sjöo, Mainstream eller Alternativ? Mediesyn och medieanvändning hos grupper inom sociala rörelser, Uppsala Universitet, Institutionen för informationsvetenskap, Enheten för medier och kommunikation, C-iuppsats i medie- och kommunikationsvetenskap, Framlagd vårterminen 2005. Några rörelser däribland Alternativ stad intervjuas om sin syn på medier.